

2004 nr. 30 7. maí**Lög um váttryggingarsamninga**

Taka gildi 1. janúar 2006.

I. hluti. Skaðatryggingar.**I. kafli. Inngangur.****■ 1. gr. Gildissvið I. hluta laganna.**

□ Þessi hluti laganna gildir um samninga um skaðatryggingar.

□ Með skaðatryggingu er átt við váttryggingu gegn tjóni eða eyðileggingu á hlut, réttindum eða öðrum hagsmunum, váttryggingu gegn skaðabótaábyrgð eða kostnaði og aðra váttryggingu sem ekki er persónutrygging.

□ Ákvæði I. hluta laganna gilda ekki um endurtryggingar.

■ 2. gr. Skilgreiningar.

□ Í þessum hluta laganna hafa eftirtalin hugtök eftirfarandi merkingu:

a. *félagið*, sá sem með samningi skuldbindur sig til að veita váttryggingu,

b. *váttryggingartaki*, sá sem gerir einstaklingsbundinn samning eða hóp váttryggingarsamning við félagið,

c. *váttryggður*, sá sem samkvæmt váttryggingarsamningi á rétt á að krefja um bætur; í ábyrgðartryggingum er hinn váttryggði sá sem nýtur váttryggingarverndar á skaðabótaskyldri háttsemi sinni,

d. *hóp váttrygging*, váttrygging þar sem réttindi og skyldur fyrir hópinn sem váttryggingin tekur til eru ákvörðuð með samningi sem váttryggingartaki gerir vegna eða til hagsbóta fyrir þá sem teljast til hópsins,

e. *varúðarreglur*, fyrirmæli í váttryggingarsamningi um:

1. að váttryggður eða aðrir skuli gera tiltekna ráðstafanir sem fallnar eru til þess að fyrirbyggja eða takmarka tjón eða sjá til þess að þær verði gerðar,

2. að váttryggður eða aðrir skuli við notkun, geymslu eða viðhald váttryggðs hlutar uppfylla tiltekin skilyrði um hæfni eða hafa tilgreind réttindi,

3. að váttryggður eða aðrir skuli við notkun, geymslu eða viðhald váttryggðs hlutar framkvæma það með tilteknum hætti,

f. *váttryggingaratburður*, atvik sem samkvæmt váttryggingarsamningi veldur því að til greiðslu bóta getur komið,

g. *váttryggingaráhætta*,

1. þeir hagsmunir sem njóta váttryggingarverndar samkvæmt váttryggingarsamningi ef váttryggingaratburður verður og

2. þeir þættir eða aðstæður sem leitt geta til þess að váttryggingaratburður verður,

h. *váttryggingarfjárhæð*, sú fjárhæð sem tilgreind er í váttryggingarsamningi og hagsmunir eru að hámarki váttryggðir fyrir,

i. *váttryggingarverðmæti*, verðmæti váttryggðra muna eða annarra hagsmuna þegar váttryggingaratburður verður,

j. *bundið váttryggingarverð*, fjárhæð sú er samið er um sem fullnaðarbætur fyrir váttryggðan mun, óháð raunverulegu verðmæti hans,

k. *váttryggingarskírteini*, staðfesting váttryggingafélags á því að váttryggingarsamningur hafi verið gerður þar sem fram koma m.a. upplýsingar um hvaða váttryggingu sé um að ræða, váttryggingartaka og váttryggðan, svo og þær upplýsingar sem greinir í 10. gr.

■ 3. gr. Ófrávíkjanlegar reglur.

□ Óheimilt er, nema annað sé tekið fram, að víkja frá ákvæðum I. hluta laga þessara með samningi ef það leiðir til lakari stöðu þess sem öðlast kröfu á hendur félaginu samkvæmt váttryggingarsamningi.

□ Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er í öðrum tegundum váttrygginga en ábyrgðartryggingum heimilt að víkja frá ákvæðum þessa hluta þegar váttrygging er tekin vegna atvinnurekstrar ef:

- umfang rekstraráðilans við gerð váttryggingarsamnings eða við endurnýjun hans samsvarar fleiri en fimm ársverkum,
- starfsemin fer að mestu leyti fram erlendis,
- váttrygging er tekin vegna skráðs lofffars,
- váttryggðar eru vörur í flutningi milli landa.

II. kafli. Upplýsingaskylda félagsins.**■ 4. gr. Upplýsingar við töku váttryggingar.**

□ Við töku váttryggingar skal félagið, eða sá sem kemur fram fyrir hönd þess, veita nauðsynlegar upplýsingar til þess að váttryggingartaki geti metið tilboð þess. Sérstaklega skal það gera grein fyrir því hvort verulegar takmarkanir séu á gildissviði váttryggingarinnar eða þeirri vernd er hún veitir.

□ Þá skal félagið upplýsa um hvaða aðilar hafi með höndum þjónustu vegna kvörtunar- eða ágreiningsmála er tengjast váttryggingarsamningum, svo og rétt hlutadeigandi til að skjóta málum til dómstóla.

■ 5. gr. Tungumál váttryggingarskilmála.

□ Váttryggingarskilmálar, sem boðnir eru vegna váttryggingaráhættu sem er hérlendis, skulu vera á íslensku eða öðru tungumáli sem váttryggingartaki samþykkir og gerir honum kleift, áður en gengið er frá váttryggingarsamningi, að tileinka sér þau ákvæði skilmálanna sem skipta máli um efni þeirra, váttryggingarvernd og þau kjör sem í boði eru.

■ 6. gr. Upplýsingaskylda um efni löggjafar.

□ Gildi önnur löggjöf en íslensk um váttryggingarsamninginn skal félagið eða sá sem gerir samninginn fyrir þess hönd upplýsa váttryggingartaka um efni þeirrar löggjafar sem gilda skal um samninginn.

□ Val á löggjöf um váttryggingarsamning ásamt staðfestingu á að váttryggingartaki hafi fengið upplýsingar skv. 1. mgr. skal koma fram í samningnum sjálfum eða í fylgigögnum með honum.

■ 7. gr. Upplýsingaskylda um félagið sjálft.

□ Váttryggingartaki skal ávallt upplýstur um heiti og aðsetur þess félags sem váttrygginguna býður og ber váttryggingaráhættuna áður en hann er skuldbundinn samkvæmt váttryggingarsamningi. Upplýsingarnar skulu ávallt koma fram á bréfum og öðrum tilkynningum til váttryggingartaka, svo og heiti og aðsetur aðalstöðva félagsins þegar um útibú er að ræða.

□ Öll bindandi tilboð, váttryggingarsamningar og ígildi þeirra skulu hafa að geyma upplýsingar um heiti og aðsetur þess félags sem ber váttryggingaráhættuna og aðalstöðvar þess. Þegar um ábyrgðartryggingu ökutækja er að ræða og veitt er þjónusta án starfsstöðvar skal nafn og heimilisfang þess fulltrúa félagsins sem annast tjónsuppgjör einnig koma fram.

■ 8. gr. Skilríki.

□ Hver sá sem hefur með höndum sölu váttrygginga á vegum váttryggingafélags skal við störf sín framvísa fullnægjandi skilríkjum sem útgefin eru af því félagi eða félögum sem hann starfar fyrir.

■ **9. gr.** *Skyldur félags við sölu váttrygginga og við tjón.*

□ Váttryggingafélög skulu sjá til þess að starfsemi aðila skv. 8. gr. sé þannig háttáð að við öflun váttrygginga sé gætt hags váttryggingartaka, váttryggðra og annarra sem hafa sérstakra hagsmuna að gæta.

□ Váttryggingafélög skulu sjá til þess að tjónþolar fái fullnægjandi upplýsingar um bótarétt sinn og sundurliðun á því hvornig bætur til þeirra eru ákveðnar.

■ **10. gr.** *Váttryggingarskírteini.*

□ Þegar er samningur hefur verið gerður og ákveðið er hvaða skilmálar gilda um váttrygginguna skal félagið afhenda váttryggingartaka skírteini til staðfestingar á því að samningur sé kominn á og vísa til skilmála hans. Auk skírteinisins skal félagið afhenda váttryggingartaka skilmálana.

□ Í váttryggingarskírteini skal koma fram:

- heiti váttryggingar,
- gildistími váttryggingarsamnings,
- hverjir séu aðilar að váttryggingarsamningnum,
- iðgjald vegna váttryggingarinnar og gjalddagi þess,
- árétting til váttryggingartaka um að hann kynni sér ákvæði skilmála váttryggingarinnar er varða fyrirvara er tengjast greiðslu iðgjalds, takmörkun ábyrgðar, varúðarreglur er um váttrygginguna gilda og fresti til að tilkynna um váttryggingaratburð,

f. ákvæði váttryggingarsamningsins sem ekki koma fram í váttryggingarskilmálunum,

g. hvaða frestur sé til þess að tilkynna um váttryggingaratburð þegar hann hefur orðið, sbr. 1. mgr. 51. gr.

■ **11. gr.** *Upplýsingar við endurnýjun váttryggingar.*

□ Við endurnýjun váttryggingar skal félagið upplýsa um nýja valkosti í váttryggingum þeim sem um ræðir eða viðbótarvernd sem það getur veitt og er tilkomin eftir að váttrygging var tekin eða endurnýjuð síðast.

■ **12. gr.** *Eftirlitsskylda Fjármálaeftirlitsins. Reglugerðarheimild.*

□ Fjármálaeftirlitið skal fylgjast með því að upplýsingaskyldu samkvæmt þessum hluta laganna sé fullnægt.

□ Viðskiptaráðherra getur sett reglugerð með nánari reglum um upplýsingaskylduna.

III. kafli. Váttryggingarsamningurinn o.fl.

■ **13. gr.** *Ábyrgðartíminn.*

□ Nú er annað ekki ákveðið í lögum eða samningi og hefst þá ábyrgð félagsins þegar það eða váttryggingartakinn hefur samþykkt tilboð hins.

□ Hafi félagið sent skriflegt samþykki til váttryggingartaka hefst ábyrgð þess kl. 0.00 þann dag sem samþykkið var sent, að því tilskildu að beiðni um váttryggingu hafi komið til félagsins í síðasta lagi deginum áður.

□ Hafi váttryggingartaki sent skriflega beiðni um tiltekna váttryggingu og ljóst er að félagið hefði þegar samþykkt beiðnina ber það ábyrgð við móttöku hennar.

□ Ef ábyrgð félagsins á að hefjast á tilteknum degi, án þess að það sé tilgreint nánar, hefst ábyrgðin kl. 0.00 þann dag. Eigi váttrygging að gilda til ákveðins dags en ekki er tiltekið hvenær dags henni lýkur skal lítið svo á að henni ljúki kl. 24.00.

■ **14. gr.** *Heimild váttryggingartaka til þess að segja upp váttryggingarsamningi.*

□ Nú vill váttryggingartaki segja upp váttryggingarsamningi þegar komið er að endurnýjun hans og verður hann þá að tilkynna félaginu um það innan mánaðar frá því að það sendi

venjulega tilkynningu um gjalddaga hins nýja tímabils. Honum er þó ekki skylt að tilkynna félaginu um uppsögn fyrr en tvær vikur eru til loka tímabilsins.

□ Váttryggingartaki getur á váttryggingartíma sagt upp váttryggingarsamningi sem endurnýjast sjálfkrafa ef hann hefur ekki lengur þörf fyrir váttrygginguna eða fyrir hendi eru aðrar sérstakar ástæður sem réttlæta uppsögn.

□ Sé um hópváttryggingu að ræða er heimilt að víkja frá ákvæði 2. mgr. í váttryggingarsamningi.

■ **15. gr.** *Heimild félagsins til að slíta váttryggingarsamningi á váttryggingartímabilinu.*

□ Félagið getur sagt upp váttryggingarsamningi samkvæmt reglum 21. gr. og 3. mgr. 47. gr. Í öðrum tilvikum getur félagið því aðeins sagt upp váttryggingarsamningi að fyrir hendi séu sérstök atvik sem skýrlega eru tilgreind í váttryggingarskilmálum, enda megi telja uppsögnina sanngjarna.

□ Uppsögnin verður að fara fram án ástæðulauss dráttar eftir að félaginu varð kunnugt um atvik sem veittu því rétt til uppsagnarinnar. Uppsögnin skal vera skrifleg og rökstudd. Sé ekki ákveðinn skemmri frestur í lögum þessum skal uppsagnarfrestur vera tveir mánuðir hið minnsta.

□ Félagið skal í tilkynningu um uppsögn skýra frá möguleikum á því að leggja ágreining um hana fyrir úrskurðarnefnd til úrlausnar skv. 141. gr.

□ Það sem segir um uppsögn í 2. másl. 1. mgr. gildir einnig um fyrirvara um að váttryggingin skuli falla úr gildi ef tiltekin atvik koma upp.

■ **16. gr.** *Breyting á váttryggingarskilmálum á váttryggingartíma.*

□ Félagið getur ekki áskilið sér rétt til að breyta váttryggingarskilmálum á váttryggingartímabilinu.

■ **17. gr.** *Uppgjör þegar váttryggingarsamningi er slitið á váttryggingartímabili.*

□ Nú er váttryggingarsamningi slitið á váttryggingartímabilinu og skal váttryggingartaki þá fá endurgreitt iðgjald fyrir þann tíma sem hann hefur greitt og váttryggingin er ekki í gildi. Þetta gildir þótt félagið sé laust úr ábyrgð í heild eða að hluta. Í skilmálum váttryggingarinnar skulu vera reglur um útreikning iðgjalds fyrir slík tilvik eða vísað til slíkra reglna.

■ **18. gr.** *Endurnýjun og breyting á váttryggingarskilmálum við endurnýjun váttryggingar.*

□ Nú á váttrygging að gilda í tiltekinn tíma, eitt ár eða lengur, og félagið hyggst ekki framlengja hana fram yfir þann tíma og skal það þá tilkynna váttryggingartaka það í síðasta lagi tveimur mánuðum áður en váttryggingartímabilið er á enda. Að öðrum kosti framlengist váttryggingartímabilið í eitt ár.

□ Félagið getur einungis neitað að endurnýja váttryggingu skv. 1. mgr. þegar fyrir liggja sérstakar ástæður sem leiða til þess að sanngjarnt er að segja henni upp. Þegar synjað er um endurnýjun gilda ákvæði 2. másl. 2. mgr. 15. gr. og 3. mgr. sömu greinar. Það sem segir í þessari málsgrein á ekki við ef ótvírætt er af váttryggingarsamningi að váttryggingin skuli falla úr gildi þegar váttryggingartímabilinu lýkur.

□ Vilji félagið breyta skilmálum váttryggingarinnar við endurnýjun hennar skal það, um leið og krafði er um iðgjöld fyrir næsta váttryggingartímabil, afhenda váttryggingartaka hina nýju skilmála og gera grein fyrir þeim breytingum sem orðið hafa frá fyrri skilmálum. Séu settar nýjar varúðarreglur skal félagið afhenda váttryggingartaka eintak af nýju reglunum og gera grein fyrir þeim breytingum sem orðið hafa frá fyrri reglum. Heimilt er að vísa til varúðarreglna ef sanngjarnt er að ætlast til að váttryggingartaki þekki til efnis þeirra. Í þeim

tilvikum skal upplýst að félagið muni afhenda váttryggingartaka eintak varúðarreglnanna, sem vísað er til, sé þess óskað. Félagið getur ekki borið fyrir sig skilmálabreytingu ef reglum þessarar málsgreinar er ekki fylgt.

IV. kafli. Almennar forsendur fyrir ábyrgð félagsins.

■ **19. gr.** *Skylða váttryggingartaka til að veita upplýsingar um áhættuna.*

□ Við gerð eða endurnýjun váttryggingarsamnings getur félagið óskað eftir upplýsingum um atvik sem haft geta þýðingu fyrir mat þess á áhættu. Slíkra upplýsinga skal aflað beint hjá váttryggingartaka, eða eftir atvikum váttryggingum, sem skal veita rétt og tæmandi svör við spurningum félagsins. Sama á við þegar váttryggingartaki veitir upplýsingar fyrir hönd váttryggingar. Sé upplýsinganna aflað hjá öðrum en váttryggingartaka eða váttryggingum skal áður en þeirra er aflað liggja fyrir skriflegt, upplýst samþykki þess sem aflað er upplýsinga um. Váttryggingartaki, og eftir atvikum váttryggingur, skal einnig að eigin frumkvæði veita upplýsingar um sérstök atvik sem hann veit, eða má vita, að hafa verulega þýðingu fyrir mat félagsins á áhættu.

□ Verði váttryggingartaka ljóst að hann hefur veitt rangar eða ófullnægjandi upplýsingar um áhættuna skal hann án ástæðulauss dráttar skýra félaginu frá því.

■ **20. gr.** *Takmörkun á ábyrgð félagsins vegna vanrækslu á upplýsingaskyldu.*

□ Hafi váttryggingartaki sviksamlega vanrækt upplýsingaskyldu sína skv. 19. gr. og váttryggingaraburður hefur orðið ber félagið ekki ábyrgð gagnvart honum.

□ Hafi váttryggingartaki með öðrum hætti vanrækt upplýsingaskyldu sína í þeim mæli að ekki telst óverulegt má fella ábyrgð félagsins niður í heild eða að hluta.

□ Við mat á ábyrgð félagsins skv. 2. mgr. skal litið til þess hvaða þýðingu vanræksla váttryggingartaka hefur haft fyrir mat þess á áhættu, til þess hve sök hans var mikil, með hvaða hætti váttryggingaraburður hefur orðið og til atvika að öðru leyti.

■ **21. gr.** *Réttur félagsins til að segja upp váttryggingunni þegar rangar upplýsingar hafa verið veittar.*

□ Nú verður félaginu ljóst að þær upplýsingar sem það hefur fengið um áhættuna eru rangar eða ófullnægjandi svo verulegu nemi og getur það þá sagt váttryggingunni upp með 14 daga fyrirvara. Regla 2. mgr. 15. gr. gildir um uppsögnina. Hafi váttryggingartaki viðhaft sviksamlega háttsemi getur félagið slitið váttryggingunni, svo og öðrum váttryggingarsamningum sem það hefur gert við váttryggingartaka, án fyrirvara.

■ **22. gr.** *Takmarkanir á heimildum félagsins til þess að bera fyrir sig ófullnægjandi upplýsingar.*

□ Félagið getur ekki borið fyrir sig að það hafi fengið rangar eða ófullnægjandi upplýsingar ef það vissi, eða mátti vita, að svo var þegar það fékk þær. Sama gildir ef atvik þau er upplýsingarnar varða skiptu ekki máli fyrir félagið eða gera það ekki lengur. Ef háttsemi váttryggingartaka er sviksamleg á framangreind takmörkun 1. másl. því aðeins við að félagið hafi vitað að upplýsingarnar sem það fékk voru rangar eða ófullnægjandi.

■ **23. gr.** *Takmörkun á ábyrgð vegna atvika sem eru óljós og ekki er hægt að upplýsa.*

□ Ef félagið á af sérstökum ástæðum ekki kost á því að afla upplýsinga um tiltekin atvik getur það gert fyrirvara um að bera ekki ábyrgð á þeim atvikum eða takmarkað ábyrgð sína á þeim. Sé unnt að afla upplýsinganna að ákveðnum tíma liðnum gildir ábyrgðartakmörkunin aðeins þann tíma.

■ **24. gr.** *Takmörkun á ábyrgð vegna breytinga á váttryggingu áhættu.*

□ Félagið getur gert fyrirvara um að það sé laust úr ábyrgð í heild eða að hluta ef tiltekin atvik, sem hafa verulega þýðingu fyrir hina váttryggingu áhættu, breytast. Slíkan fyrirvara má þó ekki gera ef váttryggingur hvorki vissi né mátti vita að atvik breyttust eða ef það að váttryggingaraburður verður er vegna annarra ástæðna en hinna breyttu atvika.

■ **25. gr.** *Fyrirvari um lækun bóta vegna breytinga á váttryggingu áhættu.*

□ Félagið getur gert fyrirvara um að ábyrgð þess á váttryggingaraburði skuli lækka að tiltölu ef ákvörðun iðgjalds er skýrlega háð því hvernig hinn váttryggingi hlutur er notaður og að fylgt sé ákveðnum varúðarreglum.

□ Fyrirvari, sem greinir í 1. mgr., verður ekki beitt ef breytingar á váttryggingu áhættu eru ekki orsök váttryggingaraburðar. Honum verður heldur ekki beitt ef þær eru hvorki af völdum váttryggingar né með samþykki hans og hann hefur gert þær ráðstafanir sem sanngjarnar má telja til að upplýsa félagið um þær án ástæðulauss dráttar frá því að hann vissi um þær.

■ **26. gr.** *Brot á varúðarreglum.*

□ Félagið getur gert fyrirvara um að það skuli laust úr ábyrgð í heild eða að hluta ef varúðarreglum er ekki fylgt. Slíkan fyrirvara getur félagið þó ekki borið fyrir sig ef ekki er við váttryggingu að sakast eða sök hans er óveruleg eða það að váttryggingaraburður hefur orðið verður ekki rakið til brota hans. Þótt félagið geti samkvæmt þessari grein borið fyrir sig að varúðarreglum hafi ekki verið fylgt má samt leggja á það ábyrgð að hluta með hliðsjón af því hvers konar varúðarreglu var ekki sinnt, sök váttryggingar, hvernig váttryggingaraburður bar að og atvikum að öðru leyti.

■ **27. gr.** *Váttryggingur veldur váttryggingaraburði.*

□ Ef váttryggingur hefur af ásetningi valdið því að váttryggingaraburður varð ber félagið ekki ábyrgð.

□ Hafi váttryggingur í öðrum váttryggingum en ábyrgðartryggingum, með háttsemi sem telja verður stórkostlegt gáleysi, valdið váttryggingaraburði losnar félagið úr ábyrgð í heild eða að hluta. Við mat á ábyrgð félagsins skal líta til sakar váttryggingar, hvernig váttryggingaraburður bar að, hvort váttryggingur var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.

□ Félagið getur ekki borið fyrir sig að váttryggingur hafi valdið váttryggingaraburði ef háttsemi hans telst ekki ásetningur eða stórkostlegt gáleysi.

□ Félagið getur ekki borið fyrir sig reglurnar í þessari grein ef váttryggingur, eða sá sem skv. 29. gr. er samsamaður honum, gat vegna aldurs eða andlegs ástands ekki gert sér grein fyrir afleiðingum háttsemi sinnar.

■ **28. gr.** *Skylða váttryggingar til að hindra váttryggingaraburð og tilkynna um hann.*

□ Sé yfirvofandi hætta á að váttryggingaraburður verði, eða ef hann er orðinn, skal váttryggingur gera það sem með sanngirni er unnt að ætlast til af honum til að hindra eða takmarka tjón.

□ Megi váttryggingum vera ljóst að félagið gæti öðlast endurkröfu á hendur þriðja manni skal hann gera það sem nauðsyn krefur og með sanngirni má ætlast til af honum til að tryggja kröfuna þar til félagið getur sjálft gætt hagsmuna sinna.

□ Hafi váttryggingaraburður orðið skal váttryggingur skýra félaginu frá því án ástæðulauss dráttar.

□ Hafi orðið tjón vegna þess að váttryggingur hefur af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi vanrækt skyldur sínar skv. 1.–3.

mgr. má fella ábyrgð félagsins niður í heild eða að hluta. Við mat á því skal líta til sakar váttryggðs, hvernig váttryggingar- atburð bar að og atvika að öðru leyti.

■ **29. gr.** *Háttsemi ættingja váttryggðs, aðstoðarmanna hans og annarra sem tengjast honum með svipuðum hætti.*

□ Í váttryggingum, sem tengjast ekki atvinnustarfsemi, er óheimilt að semja með þeim hætti að váttryggður glati rétti sínum til bóta vegna háttsemi ættingja hans, aðstoðarmanna og annarra sem hafa við hann sambærileg tengsl.

□ Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. má semja svo um að:

a. við váttryggingu ökutækja, skipa, loftfara eða annarra farartækja og húsdýra megi félagið bera fyrir sig háttsemi manns sem með samþykki váttryggðs er ábyrgur fyrir hinu váttryggða,

b. við váttryggingu íbúðarhúsnæðis, orlofshúsnæðis og innbús megi félagið bera fyrir sig háttsemi maka hins váttryggða sem býr með honum og manns sem hinn váttryggði býr með í föstu varanlegu sambandi.

□ Í váttryggingum sem tengjast atvinnustarfsemi má, með þeim takmörkunum sem leiðir af 1. mgr. 41. gr., semja um að váttryggður geti glatað rétti sínum til bóta í heild eða að hluta vegna háttsemi nánar tilgreindra manna eða hópa.

■ **30. gr.** *Ráðstafanir sem gerðar eru til að forðast tjón á mönnum eða munum.*

□ Félagið getur ekki borið fyrir sig ákvæði 26.–29. gr. ef sú háttsemi sem um ræðir fól í sér viðleitni til þess að koma í veg fyrir tjón á mönnum eða munum og telja má hana hafa verið réttlætanagera miðað við aðstæður.

■ **31. gr.** *Tilkynningarskylda félagsins ef það hyggst bera fyrir sig rétt til takmörkunar á ábyrgð.*

□ Nú hyggst félagið bera fyrir sig að það sé laust úr ábyrgð í heild eða að hluta samkvæmt reglum þessa kafla, eða það hafi rétt til þess að segja upp váttryggingunni, og skal það þá tilkynna váttryggingartaka eða váttryggðum þá afstöðu sína. Tilkynningin skal send án ástæðulauss dráttar eftir að félaginu varð kunnugt um atvik sem leyst gátu það undan ábyrgð. Í þessu sambandi skal félagið einnig upplýsa um möguleika til þess að bera álitafni undir úrskurðarnefnd skv. 141. gr.

□ Vanræki félagið upplýsingaskyldu sína skv. 1. mgr. glatar það rétti til að bera ábyrgðartakmörkun fyrir sig.

V. kafli. Iðgjaldið.

■ **32. gr.** *Gjalddagi, fyrsta tilkynning.*

□ Þegar greiðsla iðgjalds er ekki skilyrði þess að ábyrgð félagsins samkvæmt váttryggingarsamningi hefjist fellur það í gjalddaga þegar greiðslu þess er krafist samkvæmt samningnum. Greiðslufrestur skal vera einn mánuður hið skemmsta frá þeim degi sem félagið sendi tilkynningu um greiðslu til váttryggingartakans. Hafi ábyrgð félagsins hafist helst hún áfram þótt greiðsla sé ekki innt af hendi innan hins tilgreinda frests.

□ Hafi váttrygging verið tekin með einhliða yfirlýsingu váttryggingartaka má greiðslufrestur þó vera sjö dagar hið skemmsta frá þeim degi er greiðslu var krafist. Hafi iðgjaldið ekki verið greitt við það tímamark er váttryggingafélaginu heimilt, þrátt fyrir ákvæði 1. mgr., að fella váttrygginguna niður, enda hafi það upplýst váttryggingartaka, er greiðslu var krafist, að það mundi nýta sér rétt sinn til niðurfellingar.

■ **33. gr.** *Greiðsludráttur á iðgjaldi, síðari tilkynningar.*

□ Sé iðgjald ekki greitt þegar greiðslufresti lýkur skv. 1. mgr. 32. gr. og félagið ber ábyrgð getur það losnað undan henni með því að senda nýja tilkynningu þar sem greiðslu er krafist innan 14 daga. Tilkynningin skal skýrlega bera með

sér að váttryggingin falli niður ef iðgjaldið er ekki greitt innan hins tilskilda frests.

□ Nú er sýnt fram á að váttryggingartaki hafi ekki getað greitt fyrir lok frests skv. 1. mgr. vegna ófyrirséðra hindrana sem honum verður ekki um kennt og helst þá ábyrgð félagsins í þrjá mánuði til viðbótar eftir lok frestsins.

□ Ef iðgjaldið er greitt eftir lok greiðslufrestsins í 1. mgr. ber að líta á greiðsluna sem ósk um nýja váttryggingu. Regla 3. mgr. 13. gr. gildir þá með sama hætti, en ábyrgð félagsins hefst þó fyrst daginn eftir að iðgjaldið er greitt.

■ **34. gr.** *Hvenær telja ber greiðslu innta af hendi.*

□ Þótt félagið hafi ekki móttakið greiðslu skal líta svo á að hún hafi verið innt af hendi þegar:

a. peningar, tékki eða önnur sambærileg ávísun er send til félagsins í pósti eða með skeyti,

b. fjárhæðin er greidd til pósthúss, banka eða sparisjóðs eða

c. fyrimæli um greiðslu eru send til banka eða sparisjóðs eða send með öðrum óafturkallanlegum hætti.

VI. kafli. Almennar reglur um ábyrgð félagsins.

■ **35. gr.** *Útreikningur bóta. Váttryggingarverðmæti.*

□ Sé ekki um annað samið í váttryggingarsamningi á váttryggður rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt.

□ Ef ákveða á bætur í samræmi við viðgerðarkostnað eða endurkaupsverð getur váttryggður krafist bóta fyrir slíkan kostnað þótt viðgerð eða endurkaup hafi ekki átt sér stað. Þetta gildir þó ekki ef annað leiðir af váttryggingarskilmálum eða lögum.

□ Váttryggður getur krafist greiðslu bóta í peningum þegar annað leiðir ekki af váttryggingarskilmálum eða lögum.

■ **36. gr.** *Bundið váttryggingarverð.*

□ Samningi um að tiltekið tjón skuli bætt með ákveðnu verði má víkja til hliðar samkvæmt kröfu félagsins ef váttryggingartaki hefur gefið rangar eða ófullnægjandi upplýsingar um atvik sem höfðu þýðingu fyrir verðákvörðunina. Ákvæði 19.–23. gr. og 31. gr. gilda eftir því sem við getur átt.

■ **37. gr.** *Tvíttrygging.*

□ Ef sama tjón fellur undir fleiri en eina váttryggingu getur váttryggður valið hvaða váttryggingu hann vill nota þar til hann hefur fengið þær bætur sem hann á kröfu til.

□ Ef fleiri en eitt váttryggingafélag bera ábyrgð á tjóni skv. 1. mgr. skulu þau, sé ekki um annað samið, greiða váttryggingu hlutfallslega eftir ábyrgð hvers þeirra um sig á tjóninu.

■ **38. gr.** *Ábyrgð félagsins á björgunarkostnaði.*

□ Félagið ber ábyrgð á tjóni og kostnaði sem váttryggður verður fyrir við þær aðstæður er greinir í 28. gr. þegar markmið með ráðstöfunum var að forðast tjón sem fellur undir váttrygginguna eða takmarka það og ráðstafanirnar teljast sérstakar og réttlætanagerar. Hið sama á við um tjón og kostnað er maður, sem skv. 29. gr. var skylt að gera björgunarráðstafanir, verður fyrir.

□ Sé váttryggður skyldur til að bæta tjón sem valdið er þriðja manni vegna ráðstafana er greinir í 1. mgr. gilda ákvæði 44. gr. um það tjón.

VII. kafli. Réttur þriðja manns samkvæmt váttryggingarsamningi.

■ **39. gr.** *Hverjum váttrygging er til hagsbóta.*

□ Í váttryggingum sem ekki eru teknar vegna atvinnustarfsemi er váttryggingin til hagsbóta fyrir váttryggingartakann, maka hans og aðra sem teljast til heimilisfólks hans.

□ Vátrygging á fasteign er til hagsbóta fyrir vátryggingartakann og fyrir réttthafa að þinglýstum eignarrétti, veðrétti eða öðrum þinglýstum tryggingarréttindum í eigninni.

□ Um vátryggingu lausafjár, sem hægt er að skrá sérstaklega í lausafjárnám, skipabók og bifreiðabók, sbr. 2.–4. tölul. 1. mgr. 8. gr. þinglýsingalaga, nr. 39/1978, rekstrartækja, sbr. 2. mgr. 24. gr. laga um sammingsveð, nr. 75/1997, og vörubirgða, sbr. 2. mgr. 33. gr. sömu laga, gilda ákvæði 2. mgr. einnig ef réttindum er þinglýst eða þau skráð í viðkomandi skrá.

□ Heimilt er að víkja frá ákvæði 1.–3. mgr. með samningi.

■ **40. gr. Eigendaskipti.**

□ Ef eigendaskipti verða að vátryggðum hlut og ekki er um annað samið gildir vátrygging einnig til hagsbóta fyrir hinn nýja eiganda. Um vátryggingar þær sem greinir í 2. og 3. mgr. 39. gr. gildir þetta einnig þótt réttindum hins nýja eiganda sé ekki þinglýst eða þau skráð. Ef samið er um að vátrygging skuli falla brott við eigendaskipti að vátryggðum hlut er félagið samt ábyrgt ef vátryggingarburður verður innan 14 daga frá eigendaskiptum.

□ Regla 1. mgr. gildir ekki ef hinn nýi eigandi hefur sjálfur tekið vátryggingu og heldur ekki við búfjártryggingar.

■ **41. gr. Vernd meðvátryggðs gegn mótbárum félagsins.**

□ Sá sem á vátryggða hagsmuni skv. 39. og 40. gr. þarf ekki að sæta því að félagið beri fyrir sig háttsemi vátryggingartaka eða annars vátryggðs sem greinir í reglum IV. kafla eða 47. gr.

□ Félagið getur þó borið fyrir sig atvik sem greinir í 2. mgr. 29. gr. gagnvart maka og öðru heimilisfólki vátryggðs, sbr. 1. mgr. 39. gr.

□ Gagnvart réttthafa í lausafé, sem nýtur vátryggingarverndar skv. 3. mgr. 39. gr., sbr. 40. gr., er þó heimilt að víkja frá reglum þessarar greinar með samningum.

■ **42. gr. Staða meðvátryggðs að öðru leyti.**

□ Sé vátryggingarsamningi breytt, honum sagt upp eða slitid hefur það ekki réttaráhrif gagnvart meðvátryggðum skv. 2. og 3. mgr. 39. gr. ef félagið hefur ekki tilkynnt það sérstaklega til hans með mánaðar fyrirvara.

□ Sé rétti veðhafa raskað getur félagið ekki með bindandi hætti fyrir meðvátryggðan skv. 2. og 3. mgr. 39. gr. samið við vátryggingartaka um uppgjör vátryggingarbóta né greitt bætur til vátryggingartaka. Meðvátryggðir geta ekki andmælt því að öll vátryggingarfjárhæðin sé greidd til vátryggingartaka þegar endurbætur hafa farið fram eða sett er fullnægjandi trygging fyrir því að vátryggingarbætur verði notaðar til endurbóta. Meðvátryggðir geta heldur ekki andmælt því að bætur séu lagðar inn á reikning í banka sem vátryggingartaki og meðvátryggður geta einungis farið með sameiginlega.

□ Ákvæði 2. mgr. gildir gagnvart meðvátryggðum skv. 1. mgr. 39. gr. og 40. gr. ef hann hefur tilkynnt félaginu um rétt sinn.

■ **43. gr. Samið um stöðu meðvátryggðs.**

□ Ef vátrygging er einnig til hagsbóta fyrir annan en vátryggingartakann gilda ákvæði 1. mgr. 41. gr. og 42. gr. eftir því sem við á, sé ekki um annað samið.

■ **44. gr. Staða tjónþola við ábyrgðartryggingu.**

□ Ef vátrygging tekur til tjóns vátryggðs vegna skaðabóta-ábyrgðar sem hann ber getur tjónþoli krafist bóta beint frá félaginu. Félaginu og vátryggðum er skylt að upplýsa tjónþola um ábyrgðartryggingu sé hún fyrir hendi.

□ Ef fram kemur krafa um bætur á hendur félaginu skal tilkynna það vátryggðum án ástæðulauss dráttar og veita hon-

um upplýsingar um meðferð kröfunnar. Viðurkenning félagsins á atriðum sem lúta að ábyrgð er ekki bindandi fyrir vátryggðan.

□ Nú tilkynnir tjónþoli félaginu að hann hyggist höfða mál á hendur því og getur það þá krafist þess að hann beini máls-höfðuninni einnig gegn vátryggðum. Skal félagið tilkynna tjónþola um þá kröfu sína án ástæðulausrar tafar og á sannanlegan hátt. Máli sem tjónþoli höfðar á hendur félaginu eftir viðtöku slíkrar tilkynningar skal vísað frá dómi ef félagið krefst þess. Sé höfðað mál á hendur félaginu án undanfarandi tilkynningar um það getur félagið gert kröfu þessa efnis, enda komi hún fram ekki síðar en í greinargerð. Höfði tjónþoli af þessu tilefni ekki sakaraukningu innan mánaðar frá því að krafa félagsins kom fram skal málinu vísað frá dómi að kröfu þess.

□ Félagið getur haft uppi sömu mótbáur gegn kröfu tjónþola og hinn vátryggði. Félagið getur einnig haft uppi aðrar mótbáur gegn tjónþola, svo fremi þær eigi ekki rót sína að rekja til háttsemi vátryggðs eftir að vátryggingarburður varð.

□ Mál á hendur félaginu skal höfða á Íslandi ef annað leiðir ekki af þjóðréttarlegum skuldbindingum Íslands.

□ Ákvæði þessarar greinar standa því ekki í vegi að sá sem stundar atvinnustarfsemi falli frá rétti sínum til þess að krefjast skaðabóta beint frá félaginu. Slíkur samningur hefur þó ekki réttaráhrif við gjaldþrot vátryggðs.

■ **45. gr. Staða tjónþola við lögboðna ábyrgðartryggingu.**

□ Ef vátryggingartaki hefur tekið ábyrgðartryggingu til þess að fullnægja lagaskyldu gilda ákvæði 44. gr. að því leyti sem um stöðu tjónþola gilda ekki sérstakar reglur.

□ Félagið getur þó ekki haft uppi mótbáur, sem það gat haft uppi gagnvart tjónþola eða vátryggðum, ef það vissi eða mátti vita að um væri að ræða lögboðna ábyrgðartryggingu.

□ Sé lögboðinni ábyrgðartryggingu sagt upp, eða ef hún fellur niður af öðrum ástæðum, hefur það áhrif gagnvart tjónþola að liðnum mánuði frá því að viðkomandi stjórnvald fékk tilkynningu félagsins um brottfall hennar, enda gildi ekki um það sérstakar reglur.

■ **46. gr. Staða tjónþola við ábyrgðartryggingar tekna í tengslum við viðamikla atvinnustarfsemi.**

□ Ef vátrygging, sem fellur undir 2. mgr. 3. gr. laga þessara, tekur til skaðabótaábyrgðar vátryggðs er félagið ábyrgt gagnvart tjónþola með sama hætti og greinir í 44. gr. Krafa vátryggðs á hendur félaginu getur ekki orðið grundvöllur fullnustu á öðrum kröfum en skaðabótakröfunni.

□ Nú hefur bú vátryggðs verið tekið til gjaldþrotaskipta og gilda þá ákvæði 44. og 45. gr., sbr. og 2. og 3. mgr. 49. gr.

□ Óheimilt er að víkja frá ákvæðum þessarar greinar ef það leiðir til lakari stöðu tjónþola.

VIII. kafli. Uppgjör vátryggingarbóta, fyrning o.fl.

■ **47. gr. Upplýsingaskylda vátryggðs við uppgjör bóta.**

□ Við uppgjör bóta skal vátryggður veita félaginu þær upplýsingar og þau gögn sem hann hefur undir höndum og félagið þarf til þess að meta ábyrgð sína og greiða bætur.

□ Ef vátryggður veitir af ásetningi rangar eða ófullnægjandi upplýsingar sem hann veit eða má vita að leiða til þess að hann fær greiddar bætur sem hann á ekki rétt til fellur niður allur réttur hans samkvæmt þessum og öðrum vátryggingarsamningum vegna hins tiltekna vátryggingarburðar. Sé háttsemi vátryggðs ekki alvarleg, hún varði aðeins lítinn hluta kröfunnar eða sérstakar ástæður mæla með getur hann

þó fengið bætur að hluta. Ákvæði 31. gr. gildir eftir því sem við getur átt.

□ Í þeim tilvikum sem greinir í 2. mgr. getur félagið sagt upp öllum váttryggingarsamningum sínum við váttryggðan með einnar viku fyrirvara. Ákvæði 1. og 2. málsl. 2. mgr. 15. gr. gilda eftir því sem við getur átt.

■ **48. gr. Greiðsla bóta.**

□ Krefja má um greiðslu bóta 14 dögum eftir að félagið átti þess kost að afla þeirra upplýsinga sem þörf var á til þess að meta váttryggingaratburðinn og ákveða fjárhæð bóta. Ef augljóst verður áður en endanlegt uppgjör bóta getur farið fram að félagið skuli að minnsta kosti greiða hluta þeirra skal það inna af hendi hlutagreiðslu sem því nemur.

■ **49. gr. Heimild félagsins til að skuldajafna.**

□ Þegar váttryggingartaki öðlast rétt til bóta hefur félagið aðeins rétt til að skuldajafna vangoldnu iðgjaldi vegna þeirrar váttryggingar sem um ræðir eða annarra sem hann hefur hjá félaginu gegn bótum sem því ber að greiða.

□ Þegar bætur eiga að greiðast meðváttryggðum þriðja manni eða tjonþola við ábyrgðartryggingu getur félagið aðeins skuldajafnað iðgjaldi vegna sama váttryggingarsamnings. Skuldajöfnuður getur aðeins átt sér stað vegna þeirra fjárhæða sem ekki er unnt að fá greiddar skv. 1. mgr. Sé um fleiri meðváttryggða eða tjonþola að ræða sem eiga rétt á bótum skal skipta skuldajöfnuðinum hlutfallslega á þær fjárhæðir sem þeir fá greiddar.

□ Við lögboðna ábyrgðartryggingu gildir regla 2. mgr. 45. gr. með sama hætti um skuldajafnaðarrétt félagsins gagnvart tjonþola.

■ **50. gr. Vextir.**

□ Váttryggður á rétt á almennum vöxtum af kröfu sinni þegar liðnir eru tveir mánuðir frá því að tilkynning um váttryggingaratburð var send félaginu.

□ Eigi félagið að bæta útlagðan kostnað váttryggðs stofnast skylda til greiðslu almennra vaxta fyrst tveimur mánuðum eftir að hann hefur innt greiðslu af hendi. Sem útgjöld skv. 1. málsl. teljast einnig bætur vegna endurbyggingar við brunatryggingar. Fyrir þann hluta bóta sem greiða á óháð endurbyggingu gildir regla 1. mgr.

□ Eigi félagið að bæta tjon vegna rekstrarstöðvunar eða afnotamissis stofnast skylda til greiðslu vaxta mánuði eftir lok þess tímabils sem félaginu ber að bæta.

□ Vanræki váttryggður að veita félaginu upplýsingar eða afhenda gögn sem tilgreind eru í 1. mgr. 47. gr. getur hann ekki krafist vaxta fyrir þann tíma sem líður af þessum ástæðum. Hið sama á við ef váttryggður hafnar uppgjöri í heild eða að hluta með óréttmætum hætti. Skyldan til að greiða vextina fellur einnig niður þegar félagið leggur bæturnar á banka-reikning í samræmi við lokaákvæði 2. mgr. 42. gr.

□ Nú er krafa um bætur miðuð við verðlag síðar en váttryggingaratburður átti sér stað og skal þá krafan bera vexti samkvæmt framansögðu sem miðast við það tímamark.

□ Almennir vextir samkvæmt þessari grein skulu vera hinir sömu og greiða ber á skaðabætur samkvæmt lögum um vexti og verðtryggingu, nr. 38/2001. Um dráttarvexti gilda reglur III. kafla þeirra laga.

□ Vexti skal greiða þótt greiðsla félagsins í heild verði með því hærrí en váttryggingarfjárhæðin. Í váttryggingarskilmálum skal vakin athygli á rétti til vaxta samkvæmt þessari grein.

■ **51. gr. Frestur til að tilkynna um váttryggingaratburð og til lögfræðilegra aðgerða.**

□ Váttryggður glatar rétti til bóta ef hann tilkynnir félaginu

ekki um kröfu sína innan árs frá því að hann vissi um atvik sem hún er reist á.

□ Ef félagið hafnar kröfu váttryggðs í heild eða að hluta glatar hann rétti til bóta ef hann hefur ekki höfðað mál eða krafist meðferðar málsins fyrir úrskurðarnefnd skv. 141. gr. innan árs frá því að hann fékk skriflega tilkynningu um að kröfu hans væri hafnað. Í slíkrí tilkynningu er skylt að geta framangreinds frests, með hvaða hætti unnt er að rjúfa hann og afleiðinga þess að ekki er aðhafst fyrir lok hans.

■ **52. gr. Fyrning.**

□ Krafa um bætur fyrnist á fjórum árum. Fresturinn hefst við lok þess almanaksárs er váttryggður fékk nauðsynlegar upplýsingar um þau atvik sem eru grundvöllur kröfu hans. Krafan fyrnist þó í síðasta lagi á tíu árum frá lokum þess almanaksárs er váttryggingaratburður varð. Hafi félagið sent váttryggðum tilkynningu sem greinir í 2. mgr. 51. gr. fyrnist krafan fyrst þegar sá frestur líður sem þar er tilgreindur.

□ Í ábyrgðartryggingum fyrnist ábyrgð félagsins samkvæmt sömu reglum og gilda um fyrningu skaðabótaábyrgðar.

□ Að öðru leyti gilda ákvæði laga nr. 14/1905, um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda. Fresturinn skv. 3. málsl. 1. mgr. framlengist þó ekki í samræmi við 15. gr. síðastgreindra laga.

IX. kafli. Sérstakar reglur um hópvátryggingar.

■ **53. gr. Tengsl við önnur ákvæði laganna.**

□ Ef ekki leiðir annað af ákvæðum þessa kafla gilda aðrar reglur þessa hluta laganna einnig um hópvátryggingar að því leyti sem við getur átt.

■ **54. gr. Efni hópvátryggingarsamnings.**

□ Samningur um hópvátryggingu skal hafa að geyma skilmála váttryggingarinnar eða reglur um hvernig ákvarða skuli þá.

□ Auk þess skal í samningi um hópvátryggingu kveðið á um:

a. hverjir séu og geti orðið hluti af hópi þeim sem váttryggingin tekur til,

b. hvort heimilt sé að gera fyrirvara um þátttöku,

c. hvernig þátttakendur verði áfram hluti af hópnum, geri fyrirvara við að verða hluti af honum og hætti í honum,

d. hvort haldin skuli skrá yfir þátttakendurna og, ef svo er, hvort skráin skuli haldin af váttryggingartaka eða félaginu,

e. hvort iðgjaldið skuli greiðast félaginu af váttryggingartakanum eða af hverjum einstökum þátttakanda í hópnum,

f. skyldur váttryggingartaka við tilkynningar til eða frá þátttakendum í hópnum og

g. hvaða skilyrði þurfi að vera fyrir hendi til þess að ábyrgð félagsins hefjist eða hægt sé að halda henni við.

■ **55. gr. Upplýsingar um váttrygginguna.**

□ Félagið og váttryggingartaki skulu tryggja með fullnægjandi hætti að þeir sem eru, eða geta orðið, þátttakendur í hópnum fái upplýsingar um atriði sem nefnd eru í 54. gr. og um viðbótarváttryggingar sem gæti verið heppilegt fyrir þá að afla sér. Upplýsingar þessar skal gefa þegar hópvátryggingu hefur verið komið á og síðar er efni standa til. Ef skilmálararnir koma ekki fram í váttryggingarsamningnum skal einnig upplýsa viðkomandi um þá. Takmarkanir á notkun, varúðarreglur og fresti til að tilkynna um váttryggingaratburð, sbr. 10. gr., skal tilgreina sérstaklega.

■ **56. gr. Váttryggingarskírteini.**

□ Sé haldin skrá yfir þátttakendur í hópi sem hópvátrygging tekur til skal sá sem heldur skrána án ástæðulauss dráttar sjá

til þess að hver sá sem telst þátttakandi fái váttryggingarskírteini eða staðfest afrit þess og þá skilmála sem um váttrygginguna gilda.

□ Nú hefur maður fengið váttryggingarskírteini eða afrit þess skv. 1. mgr. og er þá hvorki unnt að bera fyrir sig að hann fullnægi ekki skilyrðum til þess að vera þátttakandi í hópnum sem váttryggingin tekur til né að hann eigi ekki rétt á þeim greiðslum sem fram koma í váttryggingarskírteininu. Þetta gildir þó ekki ef það leiðir skýrlega af skírteininu að hann uppfylli ekki skilyrðin eða eigi ekki þær kröfur um greiðslu sem hann gerir. Þetta á heldur ekki við ef félagið losnar úr ábyrgð í heild eða að hluta samkvæmt reglum 20. gr., eða hefur sent aðvörun um slit eða breytingu á skilmálum váttryggingarinnar skv. 58. eða 59. gr.

■ **57. gr. Upphaf ábyrgðar félagsins.**

□ Sé ekki um annað samið eða það leiði af atvikum hefst ábyrgð félagsins þegar samningurinn er gerður.

□ Fyrir þátttakanda í hópnum sem síðar kemur til telst upphaf ábyrgðar félagsins þegar send er tilkynning um aðild hans samkvæmt samningnum eða greitt iðgjald fyrir hann eða, sé tilkynningar ekki krafist, þegar hann hefur uppfyllt skilyrði til þess að vera þátttakandi.

□ Ákvæði 4. mgr. 13. gr. gildir um upphaf ábyrgðar samkvæmt þessari grein.

■ **58. gr. Lok váttryggingarinnar.**

□ Þegar þátttakandi í hópi sem nýtur hóp váttryggingar, og skrá er haldin um, hættir í hópnum fellur váttrygging niður að því er hann varðar í fyrsta lagi 14 dögum eftir að félagið eða váttryggingartaki sendir honum skriflega tilkynningu. Í hóp váttryggingu þar sem ekki er haldin skrá yfir þátttakendur í hópnum eða þegar skrifleg tilkynning er ekki send fellur váttrygging fyrst niður tveimur mánuðum eftir að þátttakandinn hætti í hópnum. Ákvæði 1. og 2. másl. gilda ekki ef þátttakandinn hefur tekið aðra váttryggingu eða gengið inn í aðra sambærilega hóp váttryggingu.

□ Ef váttryggingartaki eða félagið segir upp eða endurnýjar ekki váttryggingu, eða ef ábyrgð félagsins fellur niður vegna vangreiðslu váttryggingartaka á iðgjaldi, skal senda skriflega tilkynningu til þeirra þátttakenda sem eru á skrá, sé hún færð, en ella með öðrum fullnægjandi hætti. Fyrir hvern einstakan þátttakanda fellur váttryggingin fyrst niður mánuði eftir að tilkynning er send samkvæmt framansögðu eða hann fékk með öðrum hætti vitneskju um atvik. Ákvæði 3. másl. 1. mgr. gildir samkvæmt þessari málsgrein eftir því sem við getur átt.

□ Ákvæði þessarar greinar gilda ekki um váttryggingu sem samkvæmt efni sínu er einungis tímabundin.

■ **59. gr. Breyting á skilmálum.**

□ Ef skilmálum hóp váttryggingar er breytt þannig að það rýri stöðu þátttakendanna gilda ákvæði 2. mgr. 58. gr. eftir því sem við getur átt.

■ **60. gr. Tilkynningar til eða frá einstökum þátttakendum í hópi sem nýtur hóp váttryggingar.**

□ Nú er tilkynning vegna váttryggingar send váttryggingartaka og er þá ekki hægt að bera það fyrir sig að hún hafi ekki komið til félagsins. Þetta á þó ekki við ef þátttakandinn hafði ástæðu til að ætla að tilkynningin hefði ekki komið til félagsins og hann átti þess kost að tilkynna því um það.

□ Hafi váttryggingartaka verið skylt samkvæmt lögum þessum eða samningi að senda tilkynningu til þátttakenda í hópi sem nýtur hóp váttryggingar, en gerir það ekki, hefur athafnaleysi hans sömu réttaráhrif gagnvart þeim og ef félagið hefði

sýnt það af sér. Þetta gildir þó ekki ef þátttakandinn þekkti af öðrum ástæðum til efnis tilkynningarinnar og sanngjarnt má telja að hann hafi átt þess kost að fara eftir því.

II. hluti. Persónuþryggingar.

X. kafli. Inngangur.

■ **61. gr. Gildissvið II. hluta laganna.**

□ Þessi hluti laganna gildir um samninga um persónuþryggingar.

□ Með persónuþryggingu er í lögum þessum átt við lífþryggingu, slysatryggingu og sjúkratryggingu. Váttryggingu má taka vegna lífs eða heilsu váttryggingartakans eða annarra.

□ Þegar rætt er um lífþryggingu í þessum hluta laganna er einnig átt við heilsutryggingu án uppsagnarréttar nema annað sé tekið fram.

□ Ákvæði þessa hluta laganna gilda ekki um endurþryggingar og ekki heldur um tryggingar lífeyrissjóða, samkvæmt lögum sem um þá gilda, né tryggingar samkvæmt lögum um almannatryggingar.

■ **62. gr. Skilgreiningar.**

□ Í þessum hluta laganna hafa eftirtalin hugtök eftirfarandi merkingu:

a. *félagið*, sá sem með samningi skuldbindur sig til þess að veita váttryggingu,

b. *váttryggingartaki*, sá sem gerir einstaklingsbundinn samning eða hóp váttryggingarsamning við félagið; sá telst einnig váttryggingartaki sem öðlast eignarrétt að váttryggingunni,

c. *váttryggður*, sá maður hvers lífs eða heilsu váttryggingin tekur til,

d. *höfuðstólstrygging*, váttrygging þar sem félagið skal greiða tiltekna fjárhæð sem þó getur verið skipt niður á fleiri en einn gjalddaga,

e. *lífeyristrygging*, váttrygging þar sem félagið á að greiða fjárhæð fyrir tiltekið tímabil svo lengi sem tilgreindur maður lifir eða þar til hann nær ákveðnum aldri,

f. *hóp váttrygging*, váttrygging sem tekur til manna í nánar tilteknum hópi og eftir atvikum einnig maka þeirra, barna o.fl.,

g. *váttryggingaratburður*, atvik sem samkvæmt váttryggingarsamningi veldur því að til greiðslu bóta getur komið,

h. *váttryggingarskírteini*, staðfesting félagsins á því að váttryggingarsamningur hafi verið gerður þar sem fram koma m.a. upplýsingar um hvaða váttryggingu sé um að ræða, váttryggingartaka og váttryggðan, svo og þær upplýsingar sem greinir í 70. gr.,

i. *rétthafi*, sá sem váttryggingartaki tilgreinir í váttryggingarsamningi og á rétt til þess að fá váttryggingarfjárhæðina greidda eftir að váttryggingaratburður hefur orðið.

■ **63. gr. Ófrávíkjanlegar reglur.**

□ Óheimilt er, nema annað sé tekið fram, að víkja frá ákvæðum þessa hluta laganna með samningi ef það leiðir til lakari stöðu þess sem öðlast kröfu á hendur félaginu samkvæmt váttryggingarsamningi.

XI. kafli. Upplýsingaskylda félagsins.

■ **64. gr. Upplýsingar við töku váttryggingar.**

□ Við töku váttryggingar, sem fellur undir þennan hluta laganna, skal félagið, eða sá sem kemur fram fyrir þess hönd, sjá til þess að váttryggingartaki fái nauðsynlega ráðgjöf um hvernig þörfum hans um váttryggingarvernd er mætt með váttryggingunni.

□ Félagið skal veita váttryggingartaka upplýsingar um mikilvæg atriði þeirra tegunda váttrygginga sem fullnægt geta þörf hans fyrir váttryggingarvernd. Félagið skal meðal annars veita upplýsingar um gildistíma váttryggingarsamnings, skilmála, iðgjöld, ágóðahlutdeild þegar við á og takmarkanir á gildisviði váttryggingarinnar miðað við það sem váttryggingartaki má með réttu ætla að hún taki til.

□ Ef aðilarnir geta ekki valið lög hvers lands eigi að gilda um váttryggingarsamninginn skal félagið upplýsa þá um lög-in.

□ Þá skal félagið upplýsa um hvaða aðilar hafi með höndum þjónustu vegna kvörtunar- eða ágreiningsmála er tengjast váttryggingarsamningum, svo og um rétt hlutaðeigandi til að skjóta málum til dómstóla.

■ **65. gr. Sérstök upplýsingaskylda.**

□ Áður en váttryggingarsamningur er gerður í greinaflokkum líftrygginga og öðrum sem leyfi er veitt fyrir skv. 23. gr. laga um váttryggingastarfsemi, nr. 60/1994, og á samningstímanum skal, þegar skuldbinding kemst á hér á landi, sbr. 8. gr. síðastgreindra laga, váttryggingartaki upplýstur á íslensku um eftirfarandi atriði:

a. allar tegundir bóta sem í samningnum felast og um rétt til breytinga á þeim á samningstímanum,

b. gildistíma líftryggingarinnar,

c. hvernig samningnum verði sagt upp,

d. hvernig iðgjöld skuli greidd, hve lengi og hvernig þeim verði breytt á samningstímanum,

e. hvernig ágóðahluti er reiknaður og hvernig og hvenær hann verði greiddur,

f. reglur um endurkaup og frítryggingu og að hvaða marki ábyrgst er að réttur til þess sé fyrir hendi,

g. sundurliðun iðgjalda á hverja grein líftrygginga (bótategunda) og vegna aukagreina þegar þær eru innifaldar,

h. um líftryggingar tengdar fjárfestingum, skilgreiningu á þeim hlutaeyningum sem tengdar eru bótum,

i. um líftryggingar tengdar fjárfestingum, hvers eðlis eignir að baki hlutaeyningum eru,

j. hvernig háttáð er rétti váttryggingartaka til að hætta við að taka líftrygginguna,

k. um skatta sem ber að greiða vegna líftryggingarinnar.

□ Auk líftryggingarskilmála, bæði almennra skilmála og sérskilmála, sem látnir skulu í té, skal váttryggingartaki á samningstíma líftryggingar upplýstur um eftirfarandi:

a. sérhverjar breytingar varðandi atriði er snerta heiti félagsins, félagsform, heimilisfang aðalstöðva þess og þegar við á þess útibús sem samningur er gerður við,

b. sérhverjar breytingar varðandi váttryggingarskilmála eða breytingar á lögum er snerta a–h-liði 1. mgr.,

c. árlega um stöðu inneignar vegna ágóðahluta.

□ Heimilt er að veita upplýsingar skv. 1. og 2. mgr. á öðru tungumáli en segir í 1. mgr. að fenginni beiðni váttryggingartaka eða þegar váttryggingartaki getur valið um þá löggjöf sem gildir um samninginn.

□ Hafi samningur um líftryggingu til a.m.k. sex mánaða komist á og sé um einstaklingslíftryggingu að ræða skal félagið tilkynna váttryggingartaka um gildistöku samningsins. Váttryggingartaki skal hafa 30 daga frest til að segja váttryggingunni upp frá þeim tíma er honum barst tilkynningin. Skrifleg uppsögn leysir aðila undan öllum skyldum sem síðar hefði leitt af samningnum.

□ Réttaráhrif og skilyrði uppsagnar fara að öðru leyti eftir þeim lögum sem um samninginn gilda.

□ Almennngi skal heimill aðgangur að upplýsingum um þann grundvöll sem útreikningur líftryggingarskuldar og ágóðahlutar er reistur á.

■ **66. gr. Tungumál váttryggingarskilmála.**

□ Váttryggingarskilmálar, sem boðnir eru hér á landi og falla undir þennan hluta laganna, skulu vera á íslensku eða öðru tungumáli sem váttryggingartaki samþykkir og gerir honum kleift, áður en gengið er frá váttryggingarsamningi, að tileinka sér þau ákvæði skilmálanna sem skipta máli um efni þeirra, váttryggingarvernd og þau kjör sem í boði eru.

■ **67. gr. Upplýsingaskylda um félagið.**

□ Váttryggingartaki skal ávallt upplýstur um heiti, félagsform og aðsetur þess félags sem váttrygginguna býður og váttryggingaráhættuna ber áður en hann er skuldbundinn samkvæmt váttryggingarsamningi. Þegar við á skal váttryggingartaki upplýstur um aðsetur þess útibús sem váttryggingarsamningur er gerður við. Upplýsingarnar skulu ávallt koma fram á bréfum og öðrum tilkynningum til váttryggingartaka, svo og heiti og aðsetur aðalstöðva félagsins þegar um útibú er að ræða.

□ Öll bindandi tilboð, váttryggingarsamningar og ígildi þeirra skulu hafa að geyma upplýsingar um heiti og aðsetur þess félags sem ber váttryggingaráhættuna og aðalstöðvar þess.

■ **68. gr. Skilríki.**

□ Hver sá sem hefur með höndum sölu váttrygginga á vegum váttryggingafélags skal framvísa fullnægjandi skilríkjum við störf sín, útgefnum af því félagi eða félögum sem hann starfar fyrir.

■ **69. gr. Skyldur félags við sölu váttrygginga og við tjón.**

□ Váttryggingafélög skulu sjá til þess að starfsemi aðila skv. 68. gr. sé þannig háttáð að við öflun váttrygginga sé gætt hags váttryggingartaka, váttrygðra og annarra sem hafa sérstakra hagsmuna að gæta.

□ Váttryggingafélög skulu sjá til þess að tjónþolar fái fullnægjandi upplýsingar um bótarétt sinn og sundurliðun á því hvernig bætur til þeirra eru ákveðnar.

■ **70. gr. Váttryggingarskírteini.**

□ Þegar er samningur um persónutryggingu hefur verið gerður og ákveðið er hvaða skilmálar gildi um váttrygginguna skal félagið afhenda váttryggingartaka skírteini til staðfestingar á því að samningur sé á kominn og vísa til skilmála hans. Auk skírteinisins skal félagið afhenda váttryggingartaka skilmálana.

□ Í váttryggingarskírteini skal koma fram:

a. heiti váttryggingar,

b. gildistími váttryggingarsamnings,

c. hverjir séu aðilar að váttryggingarsamningnum,

d. iðgjald vegna váttryggingarinnar og gjaldldagi þess,

e. áréttning til váttryggingartaka um að hann kynni sér ákvæði skilmála váttryggingarinnar er varða fyrirvara er tengjast greiðslu iðgjalds, takmörkun ábyrgðar, varúðarreglur er um váttrygginguna gilda og fresti til að tilkynna um váttryggingaratburð,

f. ákvæði váttryggingarsamningsins sem ekki koma fram í váttryggingarskilmálunum,

g. hvaða frestur er til þess að tilkynna um váttryggingaratburð þegar hann hefur orðið, sbr. 1. mgr. 124. gr.

□ Ef réttthafi er tilnefndur við töku váttryggingarinnar skal hann tilgreindur í váttryggingarskírteini.

■ **71. gr.** *Upplýsingar á váttryggingartímanum.*

□ Á váttryggingartímanum skal félagið með fullnægjandi hætti sjá til þess að váttryggingartaki hafi upplýsingar um þá þætti váttryggingarsamnings sem mikilvægt er fyrir hann að þekkja, þ.m.t. greiðslu iðgjalds, váttryggingarfjárhæð, ágóðahlutdeild þegar við á og útborgun hennar og endurkaupsverð ásamt ráðstöfunum á váttryggingunni. Séu ákveðnar sérstakar takmarkanir á váttryggingunni, sbr. 87. gr., eða varúðarreglur, sbr. 90. gr., skal félagið einnig minna á þær. Félagið skal einnig gefa upplýsingar um aðra kosti við váttryggingar sem til greina koma eða nýja viðbótarváttryggingarvernd sem það hefur boðið fram eftir að váttryggingin var tekin eða endurnýjuð síðast.

□ Ef váttrygging á að gilda í eitt ár eða skemur skulu upplýsingar skv. 1. mgr. veittar við endurnýjun hennar.

■ **72. gr.** *Eftirlitsskylda Fjármálaeftirlitsins. Reglugerðarheimild.*

□ Fjármálaeftirlitið skal fylgjast með því að upplýsinga-skyldu samkvæmt þessum hluta laganna sé fullnægt.

□ Viðskiptaráðherra getur sett reglugerð með nánari reglum um upplýsingaskylduna.

XII. kafli. Váttryggingarsamningurinn o.fl.

■ **73. gr.** *Grundvöllur mats félagsins.*

□ Þegar félagið tekur ákvörðun um hvort það veitir váttryggingu og metur áhættu sína skal það leggja til grundvallar heilsu hins váttryggða á því tímamarki er váttryggingartaki afhenti fullbúna umsókn um tiltekna váttryggingu. Félagið getur einnig tekið tillit til þess að heilsu váttryggðs hefur hrakað eftir að umsókn var afhent ef það tengist aðstæðum sem voru fyrir hendi við afhendingu hennar og skýrt er frá við athuganir þess.

■ **74. gr.** *Ábyrgðartíminn.*

□ Nú er annað ekki ákveðið í lögum eða samningi og hefst þá ábyrgð félagsins þegar það eða váttryggingartakinn hefur samþykkt tilboð hins.

□ Hafi félagið sent skriflegt samþykki til váttryggingartaka hefst ábyrgð þess kl. 0.00 þann dag sem samþykkið var sent, að því tilskildu að beiðni um váttryggingu hafi komið til félagsins í síðasta lagi deginum áður.

□ Hafi váttryggingartaki sent skriflega beiðni um tiltekna váttryggingu og ljóst er að félagið hefði þegar samþykkt beiðnina ber það ábyrgð við móttöku hennar. Þetta gildir þó ekki ef víst þykir að félagið hefði hafnað váttryggingunni. Félagið ber heldur ekki ábyrgð á afleiðingum atvika sem þegar höfðu átt sér stað á því tímamarki sem umsókn var send ef þessi atvik hefðu komið í ljós við athugun félagsins og leitt til þess að umsókn hefði verið hafnað.

□ Ef ábyrgð félagsins á að hefjast á tilteknum degi, án þess að það sé tilgreint nánar, hefst ábyrgðin kl. 0.00 þann dag. Eigi váttrygging að gilda til ákveðins dags en ekki er tiltekið hvenær dags henni lýkur skal litið svo á að henni ljúki kl. 24.00.

■ **75. gr.** *Heimild váttryggingartaka til þess að segja upp váttryggingarsamningi.*

□ Váttryggingartaki getur, sé um líftryggingu að ræða, slitið samningnum hvenær sem er.

□ Nú vill váttryggingartaki segja upp samningi um slysa- eða sjúkratryggingu þegar váttryggingartímabili lýkur og verður hann þá að tilkynna félaginu um það innan mánaðar frá því það sendi venjulega tilkynningu um gjalddaga hins nýja tímabils. Honum er þó ekki skylt að tilkynna félaginu um uppsögn fyrr en tvær vikur eru til loka tímabilsins.

□ Váttryggingartaki getur á váttryggingartíma sagt upp gildandi samningi um slysa- eða sjúkratryggingu ef hann hefur ekki lengur þörf fyrir váttrygginguna eða fyrir hendi eru aðrar sérstakar ástæður.

□ Sé um hópváttryggingu að ræða er heimilt að víkja frá ákvæðum 1. og 3. mgr. í váttryggingarsamningi.

■ **76. gr.** *Heimild félagsins til þess að slíta váttryggingarsamningi á váttryggingartímabili.*

□ Sé um líftryggingu að ræða getur félagið ekki slitið váttryggingarsamningi í öðrum tilvikum en greinir í 84. gr.

□ Sé um að ræða slysa- eða sjúkratryggingu getur félagið slitið váttryggingarsamningi sem í gildi er samkvæmt reglum 84. gr. og 3. mgr. 120. gr. Í öðrum tilvikum getur félagið því aðeins sagt upp váttryggingarsamningi að fyrir hendi séu sérstök atvik sem skýrlega eru tilgreind í váttryggingarskilmálum, enda megi telja uppsögnina sanngjarna. Félagið getur þó ekki áskilið sér rétt til uppsagnar vegna þess að heilsu hins váttryggða hafi hrakað eftir að váttryggingin var tekin.

□ Uppsögnin verður að fara fram án ástæðulauss dráttar eftir að félaginu varð kunnugt um atvik sem veittu því rétt til hennar. Uppsögnin skal vera skrifleg og rökstudd. Sé ekki ákveðinn styttri frestur í lögnum skal uppsagnarfrestur eigi vera skemmri en tveir mánuðir.

□ Félagið skal í tilkynningu um uppsögn skýra frá möguleikum á því að leggja ágreining um hana fyrir úrskurðarnefnd skv. 141. gr.

□ Það sem segir um uppsögn í 2. másl., sbr. 3. másl., 2. mgr. gildir einnig um fyrirvara þess efnis að váttrygging falli úr gildi ef tiltekin atvik eiga sér stað.

■ **77. gr.** *Uppgjör þegar váttryggingarsamningi er slitið á váttryggingartíma.*

□ Nú er váttryggingarsamningi slitið á váttryggingartímabilinu og skal þá reikna váttryggingartaka til tekna verðmæti váttryggingarinnar, þ.m.t. iðgjald, fyrir þann tíma sem hann hefur greitt og váttrygging er ekki í gildi. Þetta á við þótt félagið sé laust úr ábyrgð í heild eða að hluta.

□ Í skilmálum skulu vera reglur um útreikning á verðmæti váttryggingarinnar og iðgjalds fyrir þessi tilvik eða vísað til slíkra reglna.

■ **78. gr.** *Aðvörðun um lok líftryggingar.*

□ Nú er um það samið að líftrygging skuli gilda í þrjú ár eða lengur og skal þá félagið skemmst þremur mánuðum áður en váttryggingartímabilinu lýkur vara váttryggingartaka við að váttryggingunni muni ljúka og upplýsa hann um hugsanlegan rétt hans til að framlengja hana. Hafi váttryggingin verið framlengd er þriggja ára fresturinn reiknaður frá þeim tíma er hún var fyrst tekin.

■ **79. gr.** *Endurnýjun slysa- eða sjúkratryggingar og breyting á skilmálum.*

□ Nú á slysa- eða sjúkratrygging að gilda í tiltekinn tíma, eitt ár eða lengur, og félagið hyggst ekki framlengja váttrygginguna fram yfir þann tíma og skal það þá tilkynna váttryggingartaka það í síðasta lagi tveimur mánuðum áður en váttryggingartímabilið er á enda. Að öðrum kosti framlengist váttryggingartímabilið um eitt ár.

□ Félagið getur einungis neitað að endurnýja váttryggingu, sem nefnd er í 1. mgr., þegar fyrir liggja sérstakar ástæður. Þegar synjað er um endurnýjun gilda ákvæði 2. másl. 3. mgr. 76. gr. og 4. mgr. sömu greinar. Það sem segir í þessari málsgrein á ekki við ef ótvírætt er af váttryggingarsamningi að váttrygging skuli falla úr gildi þegar váttryggingartímabilinu lýkur.

□ Nú óskar félagið eftir nýjum upplýsingum um áhættuna í tengslum við endurnýjun og verður það þá að senda skriflega fyrirspurn til váttryggingartaka. Ella endurnýjast váttryggingin á þeim grundvelli sem fyrir lá þegar váttryggingartakinn síðast gaf upplýsingar um áhættuna.

□ Vilji félagið breyta skilmálum váttryggingarinnar við endurnýjun hennar skal það, um leið og krafid er um iðgjöld fyrir næsta váttryggingartímabil, afhenda váttryggingartaka hina nýju skilmála og gera grein fyrir þeim breytingum sem orðið hafa frá fyrri skilmálum. Breytingar sem ekki er gerð grein fyrir með þessum hætti getur félagið ekki borið fyrir sig.

□ Félagið getur ekki áskilið sér rétt til að breyta skilmálum í slysa- eða sjúkratryggingum á váttryggingartímabilinu.

■ **80. gr.** *Heimild til að halda áfram líftryggingu þegar endurkaupsverðið hefur verið greitt.*

□ Sé endurkaupsverð einstaklingsbundinnar líftryggingar greitt váttryggingartaka eða kröfuhafa, sbr. 107. og 111. gr., getur váttryggingartaki án þess að veita nýjar heilsufarsupplýsingar krafist þess að váttryggingin gildi áfram það sem eftir er af upphaflega umsömdum váttryggingartíma sem hrein áhættutrygging að frádregnu endurkaupsverði.

□ Félagið skal í síðasta lagi við greiðslu endurkaupsverðsins upplýsa váttryggingartaka um réttinn til að halda váttryggingunni áfram. Krafa um slíka váttryggingu skal sett fram minnst fjórum mánuðum eftir að tilkynning var send.

■ **81. gr.** *Bráðabirgðavernd í líftryggingum.*

□ Hafi félagið gert fyrirvara í líftryggingu um að ábyrgð þess hefjist ekki fyrr en fyrsta iðgjald er greitt skal það bjóða váttryggingartaka bráðabirgðavernd vegna andláts sem ekki tengist heilsufarsástandi váttryggðs á því tímamarki er bráðabirgðaverndin öðlast gildi.

□ Leiði ekki annað af ákvæðum 4. mgr. eða samningi aðila hefst bráðabirgðaverndin strax og iðgjald fyrir hana er greitt. Verndin fellur niður ef fullnægjandi umsókn um ákveðnar váttryggingar er ekki send félaginu í síðasta lagi mánuði eftir að bráðabirgðaverndin öðlast gildi. Sé slík umsókn send fellur bráðabirgðaverndin niður þegar sú váttrygging sem sótt var um er samþykkt eða henni hafnað, þó í síðasta lagi einum mánuði eftir að váttryggingartaki hefur fengið tilkynningu um greiðslu iðgjalds fyrir þá váttryggingu sem sótt er um. Hafi félagið sent tilboð um váttryggingu með öðrum skilmálum fellur verndin niður þegar fresturinn til að samþykkja tilboðið er liðinn.

□ Bráðabirgðaverndin skal vera hin sama og vernd þeirrar váttryggingar sem sótt er um ef ekki er gerður áskilnaður um lægri fjárhæð í skilmálum hennar.

□ Hafi félagið ekki í síðasta lagi þegar umsókn um ákveðna váttryggingu er móttækin gert váttryggingartaka grein fyrir möguleikanum á því að fá bráðabirgðavernd ber félagið sömu ábyrgð og sú vernd hefði verið umsamin.

XIII. kafli. Almennar forsendur fyrir ábyrgð félagsins.

■ **82. gr.** *Skylða váttryggingartaka og váttryggðs til þess að veita upplýsingar um áhættu. Takmarkanir á upplýsingagjöf.*

□ Á meðan félagið hefur ekki samþykkt að veita váttryggingu getur það óskað eftir upplýsingum sem hafa þýðingu fyrir mat þess á áhættunni. Slíkra upplýsinga skal aflað beint hjá váttryggingartaka, eða eftir atvikum váttryggðum, sem skal veita rétt og tæmandi svör við spurningum félagsins. Sama á við þegar váttryggingartaki veitir upplýsingar fyrir hönd váttryggðs. Sé upplýsinganna aflað hjá öðrum en váttryggingartaka eða váttryggðum skal áður en þeirra er aflað

liggja fyrir skriflegt, upplýst samþykki þess sem aflað er upplýsinga um. Váttryggingartaki, og eftir atvikum váttryggður, skal einnig að eigin frumkvæði veita upplýsingar um sérstök atvik sem hann veit, eða má vita, að hafa verulega þýðingu fyrir mat félagsins á áhættu.

□ Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er félaginu óheimilt, fyrir eða eftir gerð sammings um persónutryggingu, að óska eftir, afla með einhverjum öðrum hætti, taka við eða hagnýta sér upplýsingar um erfðaeiginleika manns og áhættu á því að hann þrói með sér eða fái sjúkdóma. Félaginu er einnig óheimilt að óska eftir rannsóknum sem teljast nauðsynlegar til þess að kostur sé á að fá slíkar upplýsingar. Framangreint bann gildir þó ekki um athugun á núverandi eða fyrra heilsufari mannsins eða annarra einstaklinga.

□ Synji félagið að veita persónutryggingu skal það rökstyðja synjunina sé eftir því leitað.

■ **83. gr.** *Ábyrgð félagsins þegar upplýsingaskylda er vanrækt.*

□ Hafi váttryggingartaki eða váttryggður sviksamlega vanrækt upplýsingaskyldu sína skv. 1. mgr. 82. gr. og váttryggingaratburður hefur orðið ber félagið ekki ábyrgð.

□ Hafi váttryggingartaki eða váttryggður ella vanrækt upplýsingaskyldu sína í þeim mæli að ekki telst óverulegt má fella ábyrgð félagsins niður í heild eða að hluta.

□ Við mat á ábyrgð félagsins skv. 2. mgr. skal litið til þess hvaða þýðingu vanrækslan hefur haft fyrir mat þess á áhættu, til þess hve sökinn var mikil, með hvaða hætti váttryggingaratburður hefur orðið og til atvika að öðru leyti.

■ **84. gr.** *Réttur félagsins til þess að segja upp váttryggingunni og til breytinga á váttryggingarsamningi þegar upplýsingaskylda er vanrækt.*

□ Nú verður félaginu ljóst á váttryggingartímanum að upplýsingaskylda hefur verið vanrækt og sú vanræksla váttryggingartaka eða váttryggðs telst ekki óveruleg og getur það þá sagt upp váttryggingunni með 14 daga fyrirvara. Ákvæði 3. mgr. 76. gr. gilda með sama hætti. Hafi váttryggingartaki viðhaft sviksamlega háttsemi getur félagið þó slitið váttryggingunni, svo og öðrum váttryggingarsamningum sem það hefur við váttryggingartaka, án fyrirvara.

□ Ef ætla má að félagið hefði, þótt það hefði haft réttar upplýsingar, veitt váttrygginguna gegn herra iðgjaldi eða með öðrum kjörum getur váttryggingartaki innan uppsagnarfrests krafist þess að viðhalda váttryggingunni á slíkum skilmálum. Svo fremi sem ekki er samið um nýja skilmála gildir upphafleg váttrygging með þeim takmörkunum sem leiðir af 2. og 3. mgr. 83. gr., en þó ekki lengur en þrjú mánuði frá uppsögn. Rétturinn til þess að viðhalda váttryggingunni samkvæmt þessari málsgrein gildir ekki ef svikum hefur verið beitt.

□ Félagið skal í uppsögn gera váttryggingartaka grein fyrir því að hann geti átt kost á áframhaldandi váttryggingu og með hvaða skilmálum. Krefjist váttryggingartaki áframhaldandi váttryggingar getur félagið óskað eftir nýjum upplýsingum sem því er þörf á við mat sitt.

■ **85. gr.** *Takmarkanir á heimildum félagsins til þess að bera fyrir sig upplýsingaskort.*

□ Félagið getur ekki borið fyrir sig að það hafi fengið rangar eða ófullnægjandi upplýsingar ef það vissi eða mátti vita að svo var þegar það fékk þær. Sama gildir ef atvik þau er upplýsingarnar varða skiptu ekki máli fyrir félagið eða gera það ekki lengur. Ef háttsemi váttryggingartaka eða váttryggðs

er sviksamleg á framangreind takmörkun í 1. máls. Því aðeins við að félagið hafi vitað að upplýsingarnar sem það fékk voru rangar eða ófullnægjandi.

□ Í líftryggingum getur félagið aðeins borið fyrir sig að upplýsingaskyldu hafi ekki verið fullnægt ef váttryggingaraburður hefur orðið eða félagið hefur veitt viðvörðun skv. 94. gr. innan tveggja ára frá því að ábyrgð þess hófst. Þessi takmörkun gildir þó ekki ef svikum hefur verið beitt.

■ **86. gr.** *Ábyrgðartakmörkun vegna heilsufars váttryggs.*

□ Taki váttrygging til afleiðinga sjúkdóms eða meins getur félagið ekki gert fyrirvara um að það sé laust úr ábyrgð vegna þeirra tilvika að sjúkdómurinn eða meinið hafi verið fyrir hendi þegar ábyrgð þess hófst. Slíkur fyrirvari er þó gildur ef:

a. hann byggist á upplýsingum sem félagið hefur fengið með lögmatum hætti um hinn váttryggða,

b. félaginu er af sérstökum ástæðum, öðrum er greinir í 2. mgr. 82. gr., útilokað að afla upplýsinga frá váttryggðum; í slíkum tilvikum er félagið samt ábyrgt vegna sjúkdóms eða meins sem hinn váttryggði vissi ekki um þegar ábyrgð þess hófst, eða

c. samið er um að félagið afli ekki upplýsinga um heilsufar váttryggðs við töku váttryggingar; í slíkum tilvikum getur félagið gert fyrirvara um að það sé laust úr ábyrgð vegna sjúkdóms eða meins sem hinn váttryggði vissi eða mátti vita um.

□ Í sjúkratryggingum getur félagið í skilmálum gert fyrirvara um að það beri einungis ábyrgð á sjúkdómi hafi einkenni hans komið fram eftir ákveðið tímamark. Hið sama á við um váttryggingu á örorku í tengslum við líftryggingu.

□ Hafi tímabundin váttrygging verið endurnýjuð getur fyrirvarinn einungis átt við um sjúkdóm eða mein sem hinn váttryggði var með er váttryggingin var tekin í upphafi.

■ **87. gr.** *Ábyrgðartakmörkun vegna hættulegrar starfsemi.*

□ Nú hefur félagið gert þann fyrirvara um ábyrgð sína að váttryggður taki ekki þátt í tiltekinni starfsemi eða athöfnum eða setji sig ekki í tilgreinda hættu og er það samt ábyrgt fyrir váttryggingartilvikum ef váttryggingaraburður verður ekki vegna þessara ástæðna.

■ **88. gr.** *Fyrirvari um að samræma iðgjald aðstæðum váttryggðs.*

□ Hafi félagið áskilið að iðgjaldið skuli vera háð aðstæðum váttryggðs, svo sem starfi hans og þess háttar, getur það gert váttryggingartaka að tilkynna um breytingar á þeim aðstæðum. Verði slík tilkynning ekki gefin í síðasta lagi við greiðslu fyrsta iðgjalds eftir að breytingin varð, og leiði vanrækslan til þess að iðgjaldið verði ekki hækkað, getur félagið gert kröfu um að ábyrgð þess fyrir sérhvert váttryggingartilvik verði hlutfallslega lækkuð. Við mat á ábyrgðinni skal miðað við það iðgjald sem félagið hefði krafði um ef það hefði vitað af breytingum á aðstæðum váttryggðs. Félagið skal í innheimtutilkynningum vegna iðgjalds minna váttryggingartakann á ákvæð þessa.

■ **89. gr.** *Váttryggingaraburði valdið af ásetningi.*

□ Nú veldur váttryggður því af ásetningi að váttryggingaraburður verður og ber félagið þá ekki ábyrgð. Félagið ber þó ábyrgð ef váttryggður vegna aldurs eða andlegs ástands gerði sér ekki grein fyrir afleiðingum gerða sinna. Félagið getur við slysatryggingar gert fyrirvara um að það beri ekki ábyrgð á sjálfsvígi eða sjálfsvígstíraun sem rakin verður til geðveiki.

□ Hafi váttryggður framið sjálfsvíg, eða gert tilraun til þess, ber félagið ábyrgð sé um líftryggingu að ræða ef meira en ár

hefur liðið frá því að ábyrgð þess hófst eða ef telja má sannan að váttryggingin hafi verið tekin án þess að sjálfsvíg hafi verið haft í huga. Hafi líftrygging, sem ætlað er að gilda í skamman tíma og tekur aðeins til dánaráhættu, verið endurnýjuð reiknast ársfresturinn frá því að váttryggingin var fyrst tekin.

■ **90. gr.** *Váttryggingaraburði valdið af gáleysi.*

□ Hafi váttryggður í öðrum váttryggingum en líftryggingum valdið því af stórkostlegu gáleysi að váttryggingaraburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið má lækka eða fella niður ábyrgð félagsins. Hið sama á við ef váttryggður hefur af stórkostlegu gáleysi valdið því að váttryggingaraburður varð með því að hlíta ekki varúðarreglum. Við úrlausn á þessum atriðum skal litið til sakar váttryggðs, hvernig váttryggingaraburður bar að, hvort váttryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.

□ Í öðrum tilvikum en þeim er greinir í 1. mgr. getur félagið ekki borið fyrir sig að hinn váttryggði hafi af gáleysi valdið váttryggingaraburði.

□ Félagið getur ekki borið fyrir sig reglur 1. mgr. ef hinn váttryggði gat ekki vegna aldurs eða andlegs ástands síns gert sér grein fyrir afleiðingum gerða sinna.

■ **91. gr.** *Ráðstafanir til að varna tjóni á mönnum eða munum.*

□ Félagið getur ekki borið fyrir sig ákvæði 87., 89. eða 90. gr. ef sú háttsemi sem um ræðir fól í sér viðleitni til að koma í veg fyrir tjón á mönnum eða munum og telja má hana hafa verið réttlætianlega miðað við aðstæður.

■ **92. gr.** *Tilkynning um váttryggingaraburð.*

□ Nú hefur váttryggingaraburður orðið og skal þá hver sá sem telur sig eiga kröfu á félagið skýra frá því án ástæðulauss dráttar.

□ Geti félagið ekki rannsakað tildrög váttryggingaraburðar sem þýðingu hafa fyrir ábyrgð þess eða geti það ekki gert ráðstafanir er mundu hafa takmarkað umfang tjónsins vegna þess að einhver þeirra sem greinir í 1. mgr. hefur af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi vanrækt tilkynningarskyldu sína má lækka eða fella niður ábyrgðina gagnvart honum.

■ **93. gr.** *Ráðstafanir til að takmarka tjón.*

□ Félagið getur gefið hinum váttryggða fyrirmæli um að gera ráðstafanir sem bersýnilega eru til þess fallnar að takmarka umfang ábyrgðar þess, og skal það ábyrgjast kostnað við slíkar ráðstafanir. Váttryggður er ekki skyldur að hlíta slíkum fyrirmælum ef þau fela í sér ósanngjarna takmörkun á athafnafrelsi hans.

□ Nú sinnir váttryggður af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi ekki fyrirmælum sem honum er skylt að hlíta skv. 1. mgr. og má þá lækka eða fella niður ábyrgð félagsins.

■ **94. gr.** *Tilkynningarskylda félagsins ef það hyggst bera fyrir sig rétt til takmörkunar á ábyrgð.*

□ Nú hyggst félagið bera fyrir sig að það sé samkvæmt ákvæðum þessa kafla laust úr ábyrgð að öllu leyti eða að hluta, eða geti sagt upp váttryggingunni, og skal það þá tilkynna váttryggingartaka eða þeim sem rétt á til váttryggingarabóta skriflega um afstöðu sína. Tilkynningin skal send án ástæðulauss dráttar eftir að félagið vissi um þau atvik sem veita því heimild til að beita rétti sínum samkvæmt ákvæðunum. Í því sambandi skal félagið einnig upplýsa um rétt til að leggja mál fyrir úrskurðarnefnd skv. 141. gr.

□ Vanræki félagið að senda slíka tilkynningu glatar það rétti til þess að bera fyrir sig atvikin.

□ Í líffryggingum skal félagið samtímis því sem það sendir tilkynningu skv. 1. másl. 1. mgr. skrá í líffryggingarskrá að það hafi borið fyrir sig atvikin.

XIV. kafli. Iðgjaldið.

■ 95. gr. *Gjalddagi, fyrsta tilkynning.*

□ Þegar greiðsla iðgjalds er ekki skilyrði þess að ábyrgð félagsins samkvæmt váttryggingarsamningi hefjist fellur það í gjalddaga þegar greiðsla þess er krafist samkvæmt samningnum. Greiðslufrestur skal vera einn mánuður hið skemmsta frá þeim degi sem félagið sendir tilkynningu um greiðslu til váttryggingartakans. Hafi ábyrgð félagsins hafist helst hún áfram þótt greiðsla sé ekki innt af hendi innan hins tilgreinda frests.

■ 96. gr. *Greiðsludráttur á iðgjaldi, síðari tilkynningar.*

□ Sé iðgjald ekki greitt þegar greiðslufresti lýkur skv. 95. gr. og félagið ber ábyrgð getur það losnað undan henni með því að senda nýja tilkynningu þar sem greiðsla er krafist innan 14 daga. Tilkynningin skal bera skýrlega með sér að váttryggingin falli niður ef iðgjaldið er ekki greitt innan hins tilskilda frests.

□ Nú er sýnt fram á að váttryggingartaki hafi ekki getað greitt fyrir lok frests skv. 1. mgr. vegna ófyrirséðra hindrana sem honum verður ekki um kennt og helst þá ábyrgð félagsins í þrjá mánuði til viðbótar eftir lok frestsins.

□ Ef iðgjaldið í slysa- eða sjúkratryggingum greiðist eftir lok greiðslufrestsins í 1. mgr. ber að líta á greiðsluna sem ósk um nýja váttryggingu. Ákvæði 3. mgr. 74. gr. gildir þá með sama hætti, en ábyrgð félagsins hefst þó fyrst daginn eftir að iðgjaldið er greitt.

■ 97. gr. *Réttur til að endurvekja líffryggingu án nýrra heilsufarsupplýsinga.*

□ Nú hefur ábyrgð félagsins samkvæmt líffryggingarsamningi fallið niður eftir að iðgjald hefur verið greitt fyrir eitt ár hið skemmsta og má þá endurvekja váttrygginguna sem hreina áhættulíffryggingu án þess að nýjar heilsufarsupplýsingar komi til ef vangaldið iðgjald er greitt innan þriggja mánaða frá því að frestur skv. 1. mgr. 96. gr. rennur út. Hafi endurkaupsverð váttryggingarinnar verið greitt út er einnig heimilt að endurgreiða það til félagsins innan sama frests, sbr. þó 1. mgr. 80. gr. Félagið getur krafist dráttarvaxta af þeim fjárhæðum sem um ræðir. Ef váttryggingin er endurvakin hefst ábyrgð félagsins daginn eftir að fjárhæðin er greidd.

■ 98. gr. *Sérstök tilkynningar skylda um iðgjald í líffryggingum.*

□ Í líffryggingum skal félagið einnig senda tilkynningu skv. 1. mgr. 96. gr. til þess sem samkvæmt líffryggingarskrá er veðhafi í váttryggingunni. Maki váttryggingartaka, váttryggður og sá sem að lokum teldist réttthafi samkvæmt líffryggingu geta einnig krafist þess að fá slíka tilkynningu. Vanræki félagið að senda tilkynningar þær sem hér um ræðir getur það ekki borið fyrir sig vanefnd á greiðslu iðgjaldsins gagnvart þeim sem ekki fengu tilkynningu.

■ 99. gr. *Hvenær telja ber greiðslu innta af hendi.*

□ Þótt félagið hafi ekki móttekið greiðslu skal líta svo á að hún hafi verið innt af hendi þegar:

- peningar, tékki eða önnur sambærileg ávísun er send til þess í pósti eða með skeyti,
- fjárhæðin er greidd til pósthúss, banka eða sparisjóðs eða
- fyrirmæli um greiðslu eru send til banka, sparisjóðs eða með öðrum óafturkallanlegum hætti.

XV. kafli. Ráðstafanir tengdar váttryggingu. Rétturinn til greiðslu frá félaginu.

■ 100. gr. *Réttur til greiðslu frá félaginu þegar váttryggingartaki hefur ekki ráðstafað váttryggingunni.*

□ Nú hefur váttryggingartaki ekki gert ráðstafanir í samræmi við ákvæði þessa kafla og gilda þá reglur 2.–6. mgr.

□ Váttryggingarfjárhæð, sem fellur til við andlát váttryggingartaka, rennur til maka hans. Þetta gildir þó ekki hafi fyrir andlát hans verið veitt leyfi til skilnaðar að borði og sæng eða lögskilnaðar, eða kveðinn upp dómur um það eða hjúskapurinn ógiltur, þótt slík úrlausn sé ekki endanleg eða hafi öðlast réttaráhrif. Váttryggingarfjárhæð, eða hluti hennar, sem fellur til maka, telst ekki til þeirra eigna sem skipta á að jöfnu eftir 93. gr., sbr. 103. gr. hjúskaparlaga, nr. 31/1993, ef eftirlifandi maki yfirtekur ekki búið óskipt í samræmi við II. kafla erfðalaga, nr. 8/1962.

□ Váttryggingarfjárhæð, eða hluti hennar, sem fellur ekki til maka samkvæmt ákvæði 2. mgr., fellur til erfingja samkvæmt lögum eða erfðaskrá. Nú sat váttryggingartaki í óskiptu búi skv. II. kafla erfðalaga og telst váttryggingarfjárhæðin þá til þeirra eigna sem skipta skal jafnt milli erfingja hins skammlífari og hins langlífari, sbr. 1. másl. 1. mgr. 11. gr. erfðalaga.

□ Sé greiðsla váttryggingarfjárhæðar í heild eða að hluta háð því að tiltekni menn séu á lífi fellur greiðslan til þeirra.

□ Hafi fleiri en einn tekið váttryggingu sameiginlega og váttryggingarfjárhæðin kemur til greiðslu þegar sá fyrsti þeirra deyr fellur váttryggingarfjárhæðin til þess eða þeirra váttryggingartaka sem eru á lífi. Séu fleiri en einn á lífi skiptist fjárhæðin jafnt á milli þeirra sé ekki um annað samið.

□ Váttryggingarfjárhæð, sem kemur til greiðslu af öðru tilfni en við andlát váttryggingartakans, fellur til hans.

■ 101. gr. *Tilnefning réttthafa.*

□ Váttryggingartaki getur tilnefnt einn eða fleiri réttthafa að váttryggingarfjárhæð ásamt ágóðahlutdeild, sem kann að verða, eða hluta af váttryggingarfjárhæðinni, þegar hún kemur til greiðslu. Sé váttryggingartaki í hjúskap ber að tilkynna maka hans um tilnefningu réttthafa, sbr. 105. gr.

□ Tilnefningu réttthafa má afturkalla nema váttryggingartaki hafi lýst því yfir við hann að hún sé óafturkallanleg.

■ 102. gr. *Aðferð við tilnefningu réttthafa.*

□ Tilnefningu réttthafa og afturköllun hennar verður að tilkynna félaginu skriflega. Við töku váttryggingar er þó hægt að upplýsa félagið um tilnefninguna með öðrum hætti.

□ Nú er í erfðaskrá gerð ráðstöfun tengd váttryggingu og ber þá að líta á hana sem tilnefningu á réttthafa eða afturköllun tilnefningar.

□ Tilnefning eða afturköllun á henni, sem ekki er gerð eins og mælt er fyrir um í 1. og 2. mgr., er ógild.

■ 103. gr. *Túlkunarreglur.*

□ Sé ekki annað ákveðið eða það leiði af atvikum gildir eftirfarandi:

a. Tilnefning á réttthafa tekur aðeins til þeirrar váttryggingarfjárhæðar sem fellur til við andlát.

b. Hafi váttryggingartaki tilnefnt fleiri en einn réttthafa gildir 53. gr. erfðalaga um það.

c. Ef réttthafi deyr á undan váttryggðum skal váttryggingarfjárhæðin renna til lögerfingja réttthafans.

d. Sé maki váttryggðs tilnefndur sem réttthafi gilda ákvæði 2. mgr. 100. gr. laga þessara.

e. Séu erfingjar váttryggðs tilnefndir tekur það einnig til bréferfingja.

f. Sé váttryggingin veðsett við andlát váttryggingartaka vikur réttthafi fyrir veðhafanum.

■ **104. gr.** *Réttur samkvæmt váttryggingarsamningi þegar réttthafi er tilnefndur.*

□ Tilnefning réttthafa felur ekki í sér takmörkun á ráðstöfunarrétti váttryggingartaka yfir váttryggingunni eða rétti samkvæmt váttryggingarsamningi. Sé váttrygging veðsett stendur réttthafinn að baki veðhafanum sé ekki um annað samið.

□ Sé tilnefning réttthafa óafturkallanleg hefur váttryggingartaki ekki heimild til þess að ráðstafa rétti samkvæmt váttryggingarsamningi þannig að það horfi til tjóns fyrir réttthafann.

□ Nú hefur váttryggingaratburður ekki orðið og getur réttthafinn þá ekki ráðstafað rétti sínum samkvæmt váttryggingarsamningi. Sé váttryggingartakinn látinn og váttryggingarfjárhæðin á að greiðast síðar yfirfærast öll réttindi samkvæmt váttryggingarsamningi til réttthafans nema annað leiði af atvikum.

■ **105. gr.** *Tilnefningu réttthafa hnekkir eftir kröfu þeirra sem hafa verið á framfæri váttryggingartaka.*

□ Sé það bersýnilega ósanngjarnt gagnvart maka eða öðrum skylduerfingjum, sem voru á framfæri váttryggingartaka eða hann var skuldbundinn til að framfæra og hefðu ella átt kröfu til váttryggingarfjárhæðarinnar skv. 100. gr., að váttryggingarfjárhæðin renni til réttthafa getur sá er framfærslu naut eða átti að njóta krafist þess að váttryggingarfjárhæðin verði greidd sér í heild eða að hluta. Við úrlausn þessa skal einkum líta til ástæðna tilnefningarinnar, þarfa þess er framfærslu naut eða átti að njóta, þarfa réttthafans og hvort sá fyrrnefndi hafi fengið tilkynningu um tilnefninguna innan sanngjarns frests fyrir andlátíð.

□ Reglur 1. mgr. eiga einnig við um aðra skylduerfingja þegar makinn á kröfu til váttryggingarfjárhæðarinnar skv. 2. mgr. 100. gr.

□ Kröfur skv. 1. og 2. mgr. verður að hafa uppi með málshöfðun gegn réttthafanum eða makanum innan árs frá andlátinu.

□ Ef réttthafinn eða makinn hefur fengið váttryggingarfjárhæðina greidda er hann ekki skuldbundinn til að endurgreiða meira af henni en þá upphæð sem eftir var þegar viðkomandi fékk upplýsingar um kröfuna.

■ **106. gr.** *Framsal váttryggingarinnar.*

□ Ef váttrygging er framseld yfirfærast réttindin samkvæmt váttryggingarsamningi til framsalshafa, sé ekki um annað samið. Við framsalið falla fyrri tilnefningar á réttthöfum niður nema um annað sé samið eða það leiði af aðstæðum.

■ **107. gr.** *Veðsetning váttryggingarinnar.*

□ Höfuðstólstryggingu má veðsetja. Veðrétturinn felur í sér heimild til að fá váttryggingarfjárhæðina greidda þegar hún fellur til og réttinn til að fá endurkaupsverð váttryggingarinnar. Ágóðahlutdeild sem við kann að bætast telst ekki til hins veðsetta nema um það sé samið.

□ Án samþykkis veðhafa getur félagið ekki greitt gjaldfallnar greiðslur samkvæmt váttryggingunni, sbr. 2. mgr. 6. gr. laga um samningsveð.

□ Nú er veðkrafa fallin í gjalddaga og getur veðhafinn þá krafist þess að endurkaupsverð váttryggingarinnar verði greitt sér að því leyti sem þarf til fullnustu veðkröfunnar. Veðhafinn skal þó gefa veðþola tveggja mánaða frest til að greiða veðkröfuna eða greiða fjárhæð sem svarar til endurkaupsverðsins. Veðhafinn á ekki rétt á því að fá fullnustu veðkröfunnar með öðrum hætti.

□ Sé váttrygging veðsett við andlát váttryggðs og ef dánarbúið greiðir veðkröfuna getur það krafist endurgreiðslu af váttryggingarfjárhæðinni nema annað leiði af aðstæðum.

■ **108. gr.** *Brottfall réttar til að krefjast váttryggingarbóta.*

□ Ákvæði 23. gr. erfðalaga gilda um þann sem á rétt til váttryggingarbóta samkvæmt þessum kafla. Hið sama á við um váttryggingarbætur sem greiddar eru vegna örorku sem er afleiðing háttsemi sem tilvitnað ákvæði erfðalaga tekur til. Við váttryggingu á lífi óvenslaðs manns falla greiðslur sem ekki renna til váttryggingartakans til váttryggðs eða til erfingja hans ef hinn váttryggði er látinn samkvæmt ákvæðum 2. og 3. mgr. 100. gr.

■ **109. gr.** *Lífeyristrygging.*

□ Reglur þessa kafla gilda um lífeyristryggingu sé annað ekki ákveðið í lögum eða váttryggingarskilmálum.

XVI. kafli. Réttarsambandið við skuldheimtumenn.

■ **110. gr.** *Almennar reglur um rétt skuldheimtumanna.*

□ Hafi váttrygging ekki verið framseld öðrum en maka váttryggingartaka eða hinum váttryggða getur réttur samkvæmt váttryggingarsamningi ekki orðið andlag fullnustu skuldheimtumanna fyrr en eftir að váttryggingaratburður hefur orðið. Ef skuldheimtumenn framsalshafa leita fullnustu í réttindum samkvæmt váttryggingunni gilda ákvæði 3. mgr. 107. gr.

□ Váttryggingarfjárhæð sem greiðast skal við andlát verður ekki andlag fullnustu af hálfu skuldheimtumanna hins látna nema annað hafi verið ákveðið við tilnefningu réttthafa. Ákvæði 4. mgr. 107. gr. gilda um slík tilvik.

□ Ef váttryggingarfjárhæð kemur til greiðslu af öðrum ástæðum en vegna andláts váttryggðs geta skuldheimtumenn hans ekki leitað fullnustu í kröfu hans gegn félaginu í eitt ár frá því að hún kom til greiðslu. Hið sama á við um skuldheimtumenn maka er maki váttryggðs öðlast rétt til fjárhæðarinnar þegar hún kemur til greiðslu.

□ Við lífeyristryggingu geta skuldheimtumenn þess er lífeyris nýtur leitað fullnustu í lífeyrisgreiðslum til hans með þeim takmörkunum sem leiðir af ákvæðum 47. gr. laga um aðför, nr. 90/1989.

■ **111. gr.** *Riftun iðgjaldagreiðslu við gjaldþrotaskipti o.fl.*

□ Protabú váttryggingartaka, skuldari ef nauðasamningur kemst á og skuldafrágöngubú geta krafist endurgjalds af félaginu fyrir greiðslu iðgjalds sem innt er af hendi á síðustu þremur árum fyrir frestdag skv. 2. gr. laga um gjaldþrotaskipti o.fl., nr. 21/1991, að því leyti sem iðgjaldsgreiðslan, þegar hún fór fram, var bersýnilega ósanngjörn miðað við fjárhagsstöðu váttryggingartakans og atvik að öðru leyti. Endurgjaldið á að nema aukningu á verðmæti váttryggingarinnar sem á rætur að rekja til hinnar bersýnilega ósanngjörnu iðgjaldagreiðslu. Greiðsla iðgjalds í lífeyristryggingum, að því marki sem iðgjaldið var eða gat verið frádráttarbært við ákvörðun tekjuskattsstofns váttryggingartaka, skal ekki teljast ósanngjörn samkvæmt reglum þessarar málsgreinar.

□ Nú vill þrotabú, skuldari eftir að nauðasamningur hefur komist á eða skuldafrágöngubú hafa uppi endurgreiðslukröfu gegn félaginu og skal það þá einnig tilkynna váttryggingartaka og þeim sem á kröfu á váttryggingarfjárhæðinni, þegar hún fellur til, um kröfuna.

□ Ef váttryggingarfjárhæðin hefur verið greidd getur búið krafist fjárhæðarinnar sem nefnd er í 1. mgr. frá þeim sem fengið hefur váttryggingarfjárhæðina greidda. Ákvæði 4. mgr. 105. gr. gildir eftir því sem við getur átt um slíkar greiðslur.

□ Sé váttrygging veðsett og ef veðsetningin er skráð í síðasta lagi daginn fyrir frestdag skv. 2. gr. laga um gjaldþrotaskipti

o.fl. er ekki unnt að hafa uppi endurgreiðslukröfu samkvæmt þessari grein í bága við hagsmuni veðhafa. Hafi váttryggingartaki framselt váttrygginguna eða tilnefnt með óafturkallanlegum hætti réttthafa gildir það sama að því leyti sem framsalshafi eða réttthafinn hafa greitt endurgjald fyrir réttinn.

□ Hafi réttthafi eða annar sem nýtur verndar skv. 1. mgr. 110. gr. greitt iðgjald gilda ákvæði 1.–4. mgr. á sama hátt um samband þeirra við skuldheimtumenn.

XVII. kafli. Skráning líftrygginga.

■ 112. gr. Líftryggingarskrá.

□ Líftryggingafélag skal halda skrá um þá líftryggingarsamninga sem það gerir. Í skránni skulu koma fram eftirfarandi atriði um hvern einstakan samning:

- váttryggingarskilmálar sem gilda um samninginn,
- réttindi sem ákveðin eru um greiðslur í framtíðinni,
- iðgjaldgreiðslur og
- hver sé váttryggingartaki og hver sé váttryggður.

□ Hafi einhver öðlast rétt til váttryggingarinnar skal félagið samkvæmt kröfu skrá það. Ef rétturinn til váttryggingarinnar byggist á frjálsri ráðstöfun er það skilyrði skráningar að ráðstöfunin sé gerð af þeim sem samkvæmt skránni er váttryggingartaki. Félagið skal tilkynna um skráninguna til váttryggingartaka, váttryggða og til eiganda réttinda.

□ Hafi áður verið skráður annar réttthafi má krefjast þess að sú skráning sé afmáð ef lagðar eru fram sannanir um að rétturinn hafi fallið brott eða að eigandi réttindanna samþykki það.

□ Afturkallanlega tilnefningu réttthafa má skrá eða afmá, enda sé það gert að beiðni þess sem samkvæmt líftryggingarskrá er tilgreindur sem váttryggingartaki. Tilkynning váttryggingartaka skv. 1. mgr. 102. gr. telst beiðni um skráningu eða um að afmá hana.

□ Sé bú váttryggingartaka tekið til opinberra skipta skal það skráð að kröfu skiptastjóra, sbr. 54. gr. laga um skipti á dánarbúum o.fl., nr. 20/1991. Ef heimild til að leita nauðasamnings hefur verið veitt, eða ef bú váttryggingartaka hefur verið tekið til gjaldþrotaskipta, skal skrá búið að kröfu tilsjónarmanns eða skiptastjóra, sbr. 43. og 87. gr. laga um gjaldþrotaskipti o.fl. Hið sama á við ef váttryggingartaki er sviptur lögræði, sbr. 58. og 67. gr. lögræðislaga, nr. 71/1997.

□ Krafa um skráninguna skal færð í dagbók sama dag og hún kemur til félagsins og í skrána eins fljótt og kostur er.

■ 113. gr. Endurrit.

□ Váttryggingartaki, maki hans, váttryggður, réttthafi samkvæmt óafturkallanlegri tilnefningu, veðhafi í váttryggingu eða í framveðrétti í váttryggingu, skiptastjóri eða tilsjónarmaður með nauðasamningsumleitunum getur krafist endurrits af því sem skráð er í líftryggingarskrá.

□ Endurrit skv. 1. mgr. skal aðeins hafa að geyma upplýsingar sem þýðingu hafa fyrir þann sem krefst þess. Að öðru leyti hefur félagið þagnarskyldu um efni líftryggingarskrár.

□ Viðskiptaráðherra skal setja nánari reglur um efni endurrits samkvæmt þessari grein.

■ 114. gr. Ósamþýðanleg réttindi.

□ Skráð réttindi yfir váttryggingu ganga framur réttindum sem ekki eru skráð í dagbók í síðasta lagi sama dag ef þau eru ósamþýðanleg. Séu fleiri réttindi skráð í dagbók sama dag eru þau jafnréttá.

□ Þrátt fyrir það sem segir í 1. mgr. ganga eldri réttindi framur yngri ef til hinna yngri er stofnað með frjálsri ráðstöfun og framsalshafi vissi eða mátti vita um hinn eldri rétt þegar réttur hans var skráður í dagbók.

■ 115. gr. Staða grandlauss eiganda réttinda gagnvart félaginu.

□ Nú hefur maður í góðri trú fengið skráð réttindi sem reist eru á samningi. Getur þá félagið ekki haft uppi aðrar mótbáruar gagnvart honum en þær sem reistar eru á upplýsingum þeim er koma fram í tilkynningu til réttthafa skv. 2. mgr. 112. gr. Félagið getur þó haft uppi mótbáruar sem reistar eru á:

a. atvikum sem greinir í XIII. kafla og félagið vissi fyrst um eftir að tilkynning skv. 2. mgr. 112. gr. var send,

b. að iðgjaldagreiðsla sé vanefnd eftir að tilkynning skv. 2. mgr. 112. gr. var send, sbr. þó 98. gr., eða

c. að félagið hafi greitt gjaldfallna lífeyrisgreiðslu eða aðra greiðslu sem samkvæmt samningi átti að greiðast í tiltekinn fjölda ára þótt greiðslan hafi verið innt af hendi áður en tilkynning skv. 2. mgr. 112. gr. var send.

■ 116. gr. Greiðsla váttryggingarfjárhæðar til þess sem telst réttthafi.

□ Hafi félagið í góðri trú greitt váttryggingarfjárhæðina eða endurkaupsverðið til þess sem skráður er réttthafi í líftryggingarskrá eða á rétt til váttryggingarfjárhæðarinnar skv. 100. gr. verður því ekki borið við gagnvart félaginu að annar hafi átt betri rétt en sá er greiðsluna fékk.

■ 117. gr. Mótbárumissir þess sem kann að eiga rétt.

□ Nú hefur maður í góðri trú skráð réttindi er stofnað hefur verið til með samningi við þann sem samkvæmt líftryggingarskrá er váttryggingartaki og er þá ekki unnt að bera því við að réttindi hans byggist á ógildu framsali. Þetta á þó ekki við ef ógildingarástæðan er fölsun, ólögræði, geðveiki eða meiri háttar nauðung sem tilgreind er í 28. gr. laga um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa, nr. 7/1936.

■ 118. gr. Ráðstafanir váttryggingartaka.

□ Það sem segir í þessum kafla um ráðstafanir váttryggingartaka gildir einnig um ráðstafanir sem gerðar eru af þeim er eiga takmörkuð réttindi í váttryggingunni.

■ 119. gr. Reglugerðarheimild.

□ Viðskiptaráðherra getur með reglugerð sett nánari reglur um líftryggingarskrá.

XVIII. kafli. Bótauppgjör, fyrning o.fl.

■ 120. gr. Upplýsingaskylda við uppgjör bóta.

□ Sá sem hyggst hafa uppi kröfu gegn félaginu skal veita því upplýsingar og afhenda gögn sem hann á aðgang að og félagið þarf til þess að geta metið ábyrgð sína og greitt út váttryggingarfjárhæðina.

□ Sá sem við tjónsuppgjör veitir rangar eða ófullnægjandi upplýsingar sem hann veit eða má vita að geta leitt til þess að greiddar verði út bætur sem hann á ekki rétt til glatar öllum rétti til krafna á hendur félaginu samkvæmt þessum og öðrum váttryggingarsamningum vegna sömu atvika. Sé háttsemin ekki alvarleg, hún varði einungis lítinn hluta kröfunnar eða ef sérstakar ástæður mæla með því getur hann þó fengið bætur að hluta. Ákvæði 93. gr. gildir eftir því sem við getur átt.

□ Í þeim tilvikum sem greinir í 2. mgr. getur félagið sagt upp öllum váttryggingarsamningum við viðkomandi með viku fyrirvara. Ákvæði 3. mgr. 76. gr. gilda eftir því sem við getur átt.

■ 121. gr. Greiðsla bóta eða váttryggingarfjárhæðar.

□ Krafa um bætur eða váttryggingarfjárhæð fellur í gjald-daga 14 dögum eftir að félagið átti þess kost að afla þeirra gagna sem þörf var á til þess að kanna ábyrgð sína og reikna út endanlega fjárhæð bóta. Eigi félagið að bæta örorku er

heimilt í váttryggingarskilmálum að kveða nánar á um mat á örorkunni.

□ Ef augljóst er áður en endanlegt uppgjör fer fram að félaginu ber að greiða að minnsta kosti hluta af bótum þeim sem gerð er krafa um skal það inna af hendi hlutagreiðslu sem því nemur.

■ **122. gr. Heimild félagsins til að skuldajafna.**

□ Félagið hefur einungis rétt til þess að skuldajafna við bótageiðslur eða váttryggingarfjárhæðina vangoldnu iðgjaldi vegna þeirrar váttryggingar sem um ræðir eða annarra sem váttryggingartaki hefur hjá félaginu.

□ Þegar greiða á bætur eða váttryggingarfjárhæð til annars en váttryggingartaka er félaginu aðeins heimilt að skuldajafna iðgjaldi vegna sama váttryggingarsamnings. Ef greiða á fleirum en einum ber að beita skuldajöfnuði hlutfallslega gagnvart þeim öllum.

■ **123. gr. Vextir.**

□ Félagið skal greiða almenna vexti af bótum eða váttryggingarfjárhæð þegar liðnir eru tveir mánuðir frá því að tilkynning um váttryggingaratburð var send því.

□ Eigi félagið að bæta útlagðan kostnað stofnast skylda til greiðslu almennra vaxta fyrst tveimur mánuðum eftir að kostnaður hefur verið greiddur. Ef félagið á að greiða dagpeninga eða þess háttar skal greiða vexti að liðnum mánuði eftir að það tímabil er liðið sem félagið á að greiða dagpeninga fyrir. Ef félagið á að greiða tiltekna fjárhæð og gjalddagi er ákveðinn fyrir fram skal reikna vexti frá gjalddaga.

□ Ef réttthafi bóta eða váttryggingarfjárhæðar vanrækir að veita upplýsingar eða afhenda gögn sem nefnd eru í 1. mgr. 120. gr. getur hann ekki krafist vaxta fyrir þann tíma sem liður vegna þess. Hið sama á við ef eigandi réttar gagnvart félaginu hafnar með óréttmætum hætti uppgjöri í heild eða að hluta.

□ Nú er krafa um bætur miðuð við verðlag eftir að váttryggingaratburður varð og skal þá krafan bera vexti samkvæmt framansögðu sem miðast við það tímamark.

□ Almennir vextir samkvæmt þessari grein skulu vera hinir sömu og greiða ber á skaðabætur samkvæmt lögum um vexti og verðtryggingu, nr. 38/2001. Um dráttarvexti gilda reglur III. kafla þeirra laga.

□ Vexti skal greiða þótt greiðsla félagsins í heild verði með því hærrí en váttryggingarfjárhæð. Í váttryggingarskilmálum skal vekja athygli á rétti til vaxta samkvæmt þessari grein.

■ **124. gr. Frestur til að tilkynna um váttryggingaratburð í slysa-, sjúkra- eða heilsutryggingum og til lögfræðilegra aðgerða.**

□ Sá sem rétt á til bóta samkvæmt slysatryggingu, sjúkratryggingu eða heilsutryggingu með eða án uppsagnarréttar glatar þeim rétti ef krafa er ekki gerð um bætur til félagsins innan árs frá því að hann fékk vitneskju um þau atvik sem hún er reist á.

□ Hafni félagið kröfu um bætur í heild eða að hluta glatar sá sem rétt á til bóta þeim rétti ef hann hefur ekki höfðað mál eða krafist meðferðar málsins fyrir úrskurðarnefnd skv. 141. gr. innan árs frá því að hann fékk skriflega tilkynningu um höfnunina. Í tilkynningu félagsins verður að koma fram hver lengd frestsins sé og hvernig honum verði slitið og lögfylgjur þess að það verði ekki gert. Lög um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda, nr. 14/1905, gilda eftir því sem við getur átt um slit á frestum.

■ **125. gr. Fyrning.**

□ Krafa um váttryggingarfjárhæð samkvæmt höfuðstóls-

tryggingum fyrnist á tíu árum og aðrar kröfur um bætur á fjórum árum. Fresturinn hefst við lok þess almanaksárs þegar sá er kröfuna á fékk nauðsynlegar upplýsingar um þau atvik sem krafa hans er reist á. Krafan fyrnist þó í síðasta lagi á 20 árum, en aðrar kröfur á 10 árum, eftir lok þess almanaksárs sem váttryggingaratburður varð. Hafi félagið vegna váttrygginga sem tilgreindar eru í 1. mgr. 124. gr. sent tilkynningu skv. 2. mgr. sömu greinar fyrnist krafan fyrst þegar sá frestur liður sem þar er tilgreindur.

□ Krafa samkvæmt lífeyrstryggingu fyrnist þegar liðin eru tíu ár frá þeim degi sem síðasta lífeyrisgreiðsla var innt af hendi. Hafi ekki verið inntar af hendi neinar greiðslur hefst fresturinn á þeim degi er réttthafinn gat krafist fyrstu greiðslu. Krafa um gjaldfallnar greiðslur fyrnist auk þess að liðnum fjórum árum frá gjalddaga.

□ Að öðru leyti gilda reglur laga um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda, nr. 14/1905. Frestur sá sem tilgreindur er í 3. málsl. 1. mgr. framlengist þó ekki skv. 15. gr. þeirra laga.

XIX. kafli. Sérstakar reglur um hópvátryggingar.

■ **126. gr. Tengsl við önnur ákvæði laganna.**

□ Ef ekki leiðir annað af reglum þessa kafla gilda aðrar reglur þessa hluta laganna einnig um hópvátryggingar að því leyti sem við getur átt.

■ **127. gr. Efni hópvátryggingarsamnings.**

□ Í samningi um hópvátryggingu skal eftirfarandi koma fram:

- a. greiðslur félagsins samkvæmt samningnum,
- b. hvort heimilt sé að áskilja sér rétt til að vera ekki þátttakandi í hópnum,
- c. hverjir séu eða geti orðið þátttakendur í hópnum,
- d. hvernig bera eigi sig að til þess að verða þátttakandi í hópnum, áskilja sér rétt til þess að verða það ekki eða hætta þátttöku í hópnum,
- e. hvort haldin skuli skrá yfir þátttakendur, og ef svo er, hvort skráin skuli haldin af váttryggingartaka eða félaginu,
- f. hvern iðgjaldið skuli greiðast félaginu af váttryggingartaka eða hverjum einstökum þátttakanda,
- g. skyldur váttryggingartaka í tengslum við tilkynningar til eða frá þátttakendum,
- h. hver eigi kröfu á váttryggingarfjárhæðinni ef vikið er frá reglum 100. gr.,
- i. hvaða skilyrði verði að vera fyrir hendi til þess að ábyrgð félagsins hefjist og henni verði haldið við og
- j. heimildir þátttakenda til þess að ráðstafa rétti sínum samkvæmt váttryggingarsamningi, sbr. 137. og 138. gr.

□ Samningur um hóplífeyrstryggingu skal kveða á um hvort hagnaður af henni renni til váttryggingartaka eða þátttakendanna.

■ **128. gr. Upplýsingar um váttrygginguna.**

□ Félagið og váttryggingartaki skulu tryggja með fullnægjandi hætti að þeir sem eru eða geta orðið þátttakendur í hópnum fái upplýsingar um atvik sem nefnd eru í 127. gr. og um viðbótarátryggingar sem gæti verið heppilegt fyrir þá að afla sér. Upplýsingar þessar skal gefa þegar hópvátryggingu hefur verið komið á og síðar er efni standa til. Ef skilmálarnir koma ekki fram í váttryggingarsamningnum skal einnig upplýsa viðkomandi um þá.

■ **129. gr. Váttryggingarskírteini.**

□ Sé haldin skrá skv. e-lið 1. mgr. 127. gr. um þátttakendur í hópnum skal sá sem heldur skrána án ástæðulauss dráttar

sjá til þess að hver sá sem verður þátttakandi fái váttryggingarskírteini eða staðfest afrit þess og þá skilmála sem um váttrygginguna gilda.

□ Nú hefur maður fengið váttryggingarskírteini eða staðfest afrit þess og er þá hvorki unnt að bera því við gegn honum að hann uppfylli ekki skilyrði til þess að vera þátttakandi í hópnum sem váttrygging tekur til né að hann eigi ekki rétt á þeim greiðslum sem fram koma í skírteininu. Þetta gildir þó ekki ef það leiðir skýrlega af váttryggingarskírteini að hann uppfylli ekki skilyrðin eða eigi ekki rétt á greiðslunum. Þetta á heldur ekki við ef félagið getur losnað úr ábyrgð í heild eða að hluta samkvæmt reglum 83. gr. eða ef það hefur sent aðvörum um slit váttryggingarinnar eða breytingu á skilmálum skv. 131. eða 133. gr.

■ **130. gr.** *Upphaf ábyrgðar félagsins.*

□ Sé ekki um annað samið eða leiði af atvikum hefst ábyrgð félagsins þegar samningurinn er gerður.

□ Fyrir þann sem síðar verður þátttakandi í hópnum telst upphaf ábyrgðar félagsins vera þegar send er tilkynning um aðild hans samkvæmt samningnum eða greitt iðgjald fyrir hann eða, sé tilkynningar ekki krafist, þegar hann uppfyllir skilyrði þess að vera þátttakandi.

□ Ákvæði 4. mgr. 74. gr. gildir eftir því sem við getur átt.

■ **131. gr.** *Lok váttryggingarinnar.*

□ Þegar þátttakandi í hópi sem nýtur hóp váttryggingar, og skrá er haldin yfir, hættir í hópnum fellur váttrygging niður að því er hann varðar á fyrsta lagi 14 dögum eftir að félagið eða váttryggingartaki sendir honum skriflega tilkynningu. Í hóp váttryggingu þar sem ekki er haldin skrá yfir þátttakendur í hópnum, eða þegar skrifleg tilkynning er ekki send, fellur váttryggingin fyrst niður tveimur mánuðum eftir að þátttakandinn hætti í hópnum. Verði váttryggingaratburður sem félagið ber ábyrgð á skv. 1. eða 2. másl. getur það dregið frá bótum að því leyti sem hann nýtur sambærilegrar váttryggingar og fær bætur samkvæmt henni.

□ Ef váttryggingartaki eða félagið segir upp eða endurnýjar ekki váttrygginguna eða ef ábyrgð félagsins fellur niður vegna vangreiðslu váttryggingartaka á iðgjaldi skal þátttakendum í hópnum tilkynnt það skriflega eða með öðrum fullnægjandi hætti. Fyrir hvern einstakan þátttakanda fellur váttryggingin niður í slíkum tilvikum í fyrsta lagi einum mánuði eftir að tilkynning er send eða hann fékk með öðrum hætti vitneskju um atvik. Ákvæði 3. másl. 1. mgr. gildir eftir því sem við getur átt.

□ Ákvæði þessarar greinar gilda ekki um váttryggingu sem samkvæmt efni sínu er einungis tímabundin.

■ **132. gr.** *Réttur þátttakanda til að viðhalda líftryggingu.*

□ Þegar hóplíftryggingu lýkur hafa þátttakendur í hópnum, hver um sig, rétt til þess að halda áfram váttryggingunni með einstaklingsbundnum iðgjaldaútreikningi án þess að veita nýjar heilsufarsupplýsingar. Sama rétt hefur þátttakandi sem af öðrum ástæðum en vegna aldurs hættir í hópi þeim sem váttrygging tekur til. Viðkomandi skal með skriflegum eða með öðrum fullnægjandi hætti tilkynnt um möguleika hans til þess að halda váttryggingunni áfram. Vilji þátttakandinn hagnýta sér réttinn skal hann gera það innan þriggja mánaða eftir að ábyrgð félagsins hefur fallið niður.

■ **133. gr.** *Breyting á skilmálum.*

□ Félagið getur gert fyrirvara um að það megi breyta skilmálum og iðgjaldi á váttryggingartímanum.

□ Ef skilmálum váttryggingarinnar verður breytt með þeim

hætti að það rýri stöðu þátttakendanna gilda reglur 2. mgr. 131. gr.

■ **134. gr.** *Tilkynningar til þátttakenda og frá þeim.*

□ Nú er tilkynning vegna váttryggingar send váttryggingartaka og er þá ekki unnt að bera fyrir sig að hún hafi ekki komið til félagsins. Þetta á þó ekki við ef þátttakandinn hafði ástæðu til að ætla að tilkynningin hefði ekki komið til félagsins og hann átti þess kost að tilkynna því um það.

□ Hafi váttryggingartaka verið skylt samkvæmt þessum lögum eða samningi að tilkynna þátttakendum í hópnum eitt-hvað en gerir það ekki hefur athafnaleysi hans sömu réttaráhrif gagnvart þeim og ef félagið hefði sýnt það af sér. Þetta gildir þó ekki ef þátttakandinn þekkti af öðrum ástæðum til efnis tilkynningarinnar og sanngjarnt má telja að hann hafi átt þess kost að fara eftir því.

■ **135. gr.** *Líftrygging án upplýsinga um áhættuna.*

□ Í hóplíftryggingum er unnt, þrátt fyrir ákvæði 86. gr., að semja um að félagið beri ekki ábyrgð á óvinnufærni sem kemur til innan tveggja ára frá því að ábyrgð félagsins hófst og rakin verður til sjúkdóms eða meins sem þátttakandinn hafði á því tímamarki og ætla má að hann hafi vitað um. Hið sama á við um ábyrgð sem tengist meðváttrygðum er ekki hefur afhent heilsufarsyfirlýsingu. Ákvæði 1. másl. skal einnig beita um sérstakar greiðslur sem falla til eftirlifandi vegna andláts þátttakandans, en þó með þeim hætti að ekki má semja um að félagið sé laust undan ábyrgð lengur en eitt ár frá upphafi ábyrgðarinnar.

■ **136. gr.** *Réttur til váttryggingarfjárhæðar sem fellur til við andlát þátttakanda.*

□ Í hóp váttryggingu, sem ekki hefur framfærslu að markmiði, má semja um að váttryggingartaki öðlist rétt til váttryggingarfjárhæðarinnar.

□ Sé tekin hóp váttrygging til þess að tryggja líf starfsmanna mega vinnuveitandi og starfsmaður eða stéttarfélag hans semja um hvaða ákvæði um rétt til váttryggingarfjárhæðar við andlát þátttakandans skuli taka inn í váttryggingarsamninginn. Hið sama á við þegar félag eða samtök hafa tekið hóplíftryggingu fyrir félagsmenn sína.

□ Sé ekki samið um það sem greinir í 1. og 2. mgr. og þátttakandi í hópi hefur ekki tilnefnt réttthafa, sbr. 137. gr., gilda reglur 2.–4. mgr. 100. gr. með sama hætti um erfingja hans.

■ **137. gr.** *Tilnefning réttthafa.*

□ Í hóp váttryggingu þar sem þátttakendurnir tilkynna sig sjálfir til félagsins með ósk um váttryggingu getur hver þeirra um sig tilnefnt réttthafa.

□ Hið sama á við í öðrum hóp váttryggingum ef ekki er annað ákveðið í váttryggingarsamningi.

□ Við beitingu reglna 101.–105. gr. skulu ákvæði sem beinast að váttryggingartaka gilda með sama hætti um þátttakendur í hóp váttryggingu.

■ **138. gr.** *Framsal og veðsetning.*

□ Nú er krafa þátttakanda á hendur félaginu ekki fallin í gjaldþaga og getur hann þá ekki framselt rétt sinn. Rétt samkvæmt hóplíftryggingu (höfuðstólstryggingu) má veðsetja, enda sé ekki annað ákveðið í samningnum.

■ **139. gr.** *Riftun iðgjaldagreiðslu*

□ Við beitingu reglna 1. mgr. 111. gr. skal greiðsla iðgjalds fyrir lífeyristryggingu ekki teljast ósanngjörn að því marki sem hún kom eða gat komið til lækkunar við útreikning á tekjuskattstofni váttryggingartaka.

■ **140. gr.** *Skráning váttryggingar.*

□ Við hóplíftryggingu er félaginu ekki skylt að skrá þá sem

eru þátttakendur í hópnum í líftryggingarskrá nema um það sé samið.

□ Nú sýnir maður fram á þátttöku í hópi sem nýtur hóp-vátryggingar þar sem þátttakendur eru ekki skráðir og getur hann þá krafist endurrits úr skránni.

□ Viðskiptaráðherra getur með reglugerð ákveðið að ákvæðum 113.–115. gr. skuli beitt um skrá yfir þátttakendur hópvátryggingar sem haldin er af vátryggingartakanum.

III. hluti. Almenn ákvæði.

XX. kafli. Ágreiningur o.fl.

■ 141. gr. *Úrskurðarnefnd í vátryggingamálum.*

□ Nú er í lögum þessum tekið fram að skjóta megi ágreiningi til úrskurðarnefndar og er með því átt við úrskurðarnefnd í vátryggingamálum sem starfar samkvæmt samningi milli viðskiptaráðherra, Neytendasamtakanna og Sambands íslenskra tryggingafélaga, svo og samþykktum fyrir hana. Formaður nefndarinnar skal fullnægja skilyrðum til þess að vera dómari skv. 2. mgr. 12. gr. laga um dómstóla, nr. 15/1998.

□ Úrskurðarnefnd í vátryggingamálum skal kveða upp rökstudda úrskurði og verður þeim ekki skotið til stjórnvalda, en heimilt er aðilum máls að leggja ágreining sinn fyrir dómstóla með venjulegum hætti.

□ Viðskiptaráðherra skal annast birtingu samþykta fyrir úrskurðarnefnd í vátryggingamálum í B-deild Stjórnartíðinda.

□ Úrskurðarnefnd í vátryggingamálum skal vistuð hjá Fjármálaeftirlitinu.

■ 142. gr. *Útreikningur frests.*

□ Við útreikning á fresti, sem talinn er í dögum, skal ekki telja með þann dag er fresturinn byrjar að líða. Þó skal telja með þann dag sem ráðstöfun er fresturinn varðar fyrst verður gerð eða má síðast vera gerð.

□ Frestur, sem reiknaður er í vikum, mánuðum eða árum, rennur út á þeim degi í síðustu viku, mánuði eða ári sem eftir nafni sínu eða tölu svarar til þess dags sem hann byrjaði að líða. Ef sá dagur er ekki í þeim mánuði sem um ræðir skal fresturinn renna út á síðasta degi mánaðarins.

□ Ef frestur til aðgerða rennur út á laugardegi, helgidegi eða degi þegar samkvæmt lögum er frídagur framlengist hann til næsta virka dags þar á eftir.

XXI. kafli. Val á löggjöf.

■ 143. gr. *Almenn ákvæði um val á löggjöf um vátryggingarsamninga.*

□ Þegar lög þessi eða lög um vátryggingastarfsemi kveða á um að löggjöf ríkis skuli beitt er átt við að réttarreglur þess ríkis gildi, að frátöldum reglum um val á löggjöf um vátryggingarsamninga.

□ Ef ríki er meira en ein svæðisbundin eining, sem hver um sig hefur eigin réttarreglur um skuldbindingar samkvæmt samningum, skal litið á hverja svæðisbundna einingu sem eitt ríki þegar ákveðið er hvaða löggjöf skuli beitt.

□ Ófrávíkjanlegum réttarreglum, sem gilda hér á landi, skal beitt enda þótt löggjöf annars ríkis sé að öðru leyti lögð til grundvallar vátryggingarsamningnum.

□ Þegar vátrygging er lögboðin gilda um vátryggingarsamninginn ófrávíkjanlegar réttarreglur þess ríkis sem leggur á vátryggingarskylduna.

□ Ólögfestum alþjóðlegum reglum um val á löggjöf, er eiga við um skuldbindingar samkvæmt samningum, skal því aðeins beitt að þær stríði ekki gegn ákvæðum þessara laga.

■ 144. gr. *Val á löggjöf í líftryggingum.*

□ Lög þess ríkis þar sem skuldbindingin komst á gilda um vátryggingarsamning um líftryggingu. Vátryggingafélag eða sá sem gerir samninginn fyrir þess hönd og vátryggingartaki geta þó samið um að löggjöf heimaríkis vátryggingafélagsins gildi um skuldbindinguna, enda heimili löggjöf þess ríkis slíka samninga, sbr. þó 3. og 4. mgr. 143. gr.

□ Þegar vátryggingartaki líftryggingar er einstaklingur og ekki ríkisborgari þess ríkis þar sem hann hefur að jafnaði aðsetur geta aðilar valið lög þess ríkis þar sem ríkisborgararétturinn er.

□ Þegar vátryggingartaki líftryggingar er lögaðili og skuldbindingin komst á hér á landi en hinn líftryggði hefur að jafnaði aðsetur í öðru ríki eða er ríkisborgari þess ríkis geta aðilar einnig valið löggjöf þess ríkis.

□ Þegar skuldbindingin komst á annars staðar en á Íslandi og lög þess ríkis leyfa víðtækari samningsrétt en 1. og 2. mgr. geta aðilar valið löggjöf að svo miklu leyti sem löggjöf þess ríkis leyfir.

■ 145. gr. *Val á löggjöf í öðrum vátryggingum.*

□ Í öðrum frumtryggingum en líftryggingum gildir um vátryggingarsamninginn löggjöf þess ríkis þar sem vátryggingaráhættan er þegar það er einnig ríkið þar sem vátryggingartakinn hefur að jafnaði aðsetur. Vátryggingafélag eða sá sem gerir samninginn fyrir þess hönd og vátryggingartaki geta þó samið um að löggjöf heimaríkis vátryggingafélagsins gildi um skuldbindinguna, enda heimili löggjöf þess ríkis slíka samninga, sbr. þó 3. og 4. mgr. 143. gr.

□ Þegar vátryggingaráhættan er annars staðar en þar sem vátryggingartaki hefur að jafnaði aðsetur geta aðilar valið hvort heldur er um vátryggingarsamninginn, löggjöf þess ríkis þar sem vátryggingaráhættan er eða löggjöf þess ríkis þar sem vátryggingartakinn hefur aðsetur að jafnaði.

□ Þegar vátryggingartaki hefur með höndum atvinnustarfsemi og vátryggingaráhættan vegna hennar er í fleiri en einu ríki og vátryggingarsamningurinn nær til fleiri en einnar tegundar áhættu geta aðilar valið um löggjöf þessara ríkja eða löggjöf þess ríkis þar sem vátryggingartakinn hefur aðsetur að jafnaði.

□ Þegar vátryggingaráhættan er annars staðar en á Íslandi og lög þess ríkis leyfa víðtækari samningsrétt en skv. 2. og 3. mgr. geta aðilar valið löggjöf að svo miklu leyti sem löggjöf þess ríkis leyfir.

□ Þegar áhættan, sem samningurinn tekur til, takmarkast við tjónsatburði sem verða í öðru ríki en því þar sem vátryggingaráhættan er geta aðilar ávallt valið löggjöf þess ríkis þar sem tjónsatburðirnir verða.

□ Þegar áhætta í vátryggingum er stóráhætta, sbr. 8. gr. laga um vátryggingastarfsemi, geta aðilar ávallt valið þá löggjöf sem beita skal um vátryggingarsamninginn, sbr. þó 3. og 4. mgr. 143. gr.

□ Hafi aðilar samnings um aðra vátryggingu en líftryggingu ekki samið um val á löggjöf svo að gilt sé og val á löggjöf leiðir ekki af ákvæðum þessara laga gilda réttarreglur þess ríkis sem best telst eiga við um samninginn samkvæmt þessari grein. Þegar ekkert annað er tekið fram skal lagt til grundvallar að ríkið þar sem vátryggingaráhættan er eigi best við um samninginn.

□ Þegar valið hefur verið skv. 7. mgr. en annað ríki meðal þeirra sem til greina geta komið telst eiga betur við um hluta samningsins má velja löggjöf þess ríkis um þann hluta samningsins þegar sérstakar ástæður mæla með því.

IV. hluti.

XXII. kafli. Ýmis ákvæði.

■ **146. gr.** *Gildistaka.*

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 2006. Þau skulu gilda um alla nýja váttryggingarsamninga sem gerðir eru frá og með

þeim degi, alla váttryggingarsamninga sem eru endurnýjaðir eða framlengdir frá og með þeim degi, svo og um alla aðra váttryggingarsamninga sem eru í gildi á þeim degi.

...

■ **147. gr.** ...

ELDDRI ÚTGÁFA